

OPPSUMMERING ÅPEN BYLAB

8. mars 2022

v/ PBE og arealstrategiprosjektet

Tema vi har søkt å få innspill på:

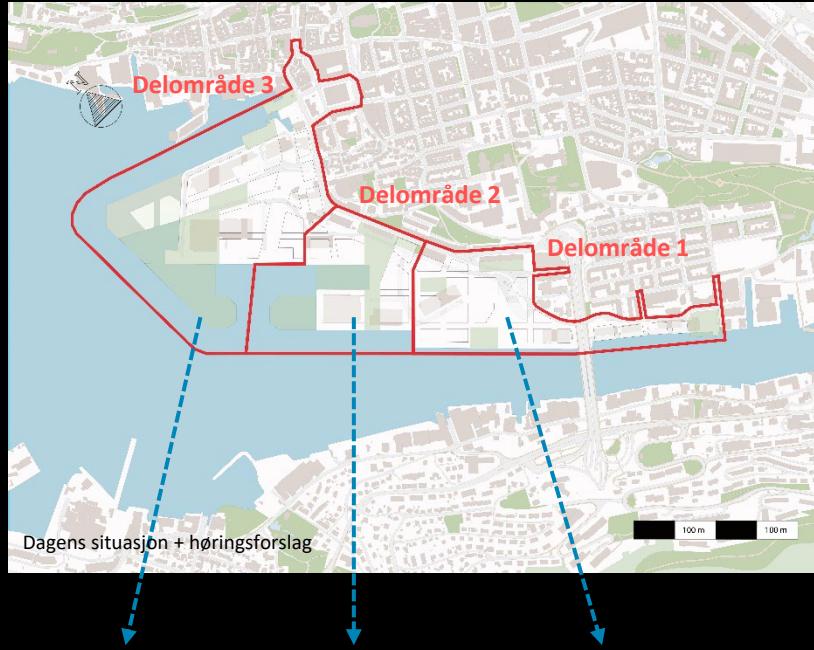
Hvilke deler av sjøfronten bør prioriteres til følgende:

- Rekreasjonsbruk med direkte tilgang til sjø («tærne i tangen»)
- Kaier som kan kombinere byliv med havnetrafikk/større skip
- Ren industrihavn (ISPS gjelder) ?
- Småbåthavn ?

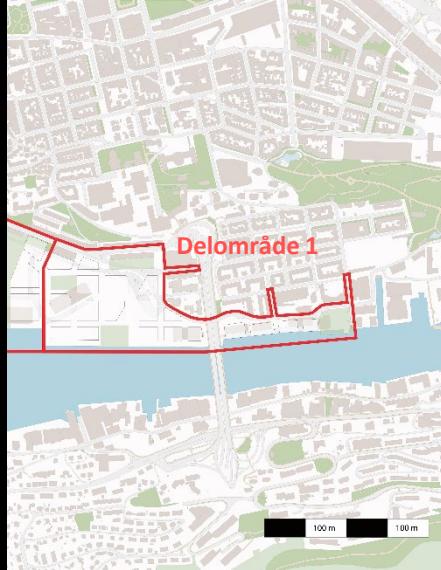
Byrom og gater

- Hvilke typer byrom og gater bør området dere jobber i ha?
- Hvordan bør parker og byrom fordele seg innenfor spillbrettet dere jobber i ?
- Hvordan skal området på Dokken «kobles på» byen og nærområdene ?
- Hvilke områder eller punkter er viktige for at Dokken er tilgjengelig for områdene rundt ? Eksempelvis: Laksevåg, Møhlenpris, Høyden, Dragefjellet/Syndesfjellet, Nordnes

DOKKEN-SPILLET

DELOMRÅDE 1 – GRUPPE 1

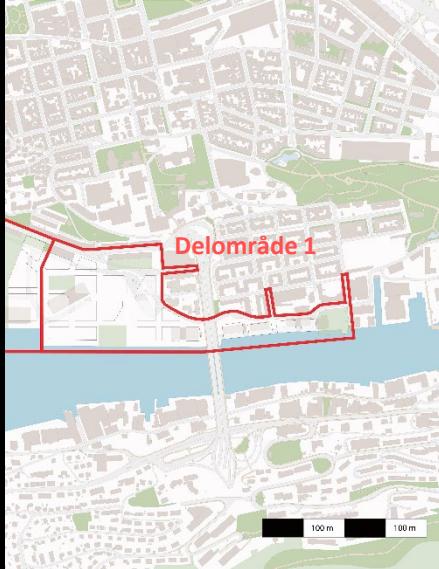

- «Bo og jobb hånd i hånd, i koselige omgivelser».
- Små smau og små gater.
- En flytende sjøfront og en god kobling med bro til byen.
- Næringsområder bør være på de minst attraktive områdene, og boliger bør være nærmest sjøen.
- Utfordre gårdsrom, færre private rom, mer offentlig.

DELOMRÅDE 1 – GRUPPE 1

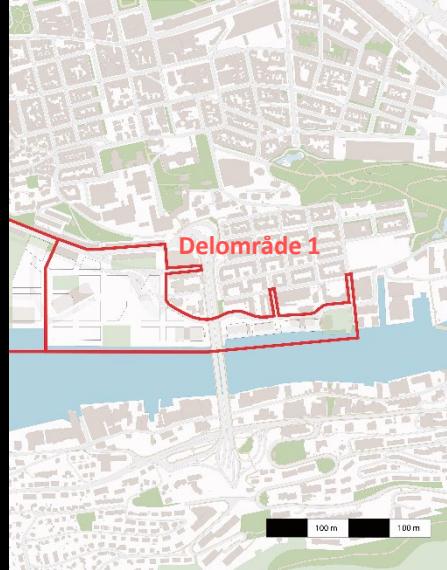

DELOMRÅDE 1 – GRUPPE 3

- Viktig å etablere en bybanebro som er høy nok til at den tillater en fremtidig blå bybane inn i Puddefjorden.
- Nedtrapping av bebyggelsen fra Nygårdshøyden og ned mot vannet, i en konkav form.
- Næringsvirksomhet i nærheten av Puddefjordsbroen - ikke privatisere sjøfronten med næringsbygg.
- Dokken bør ha noen signalbygg og en variert kaifront.

DELOMRÅDE 1 – GRUPPE 5

- Gateløpene ikke nødvendigvis trenger å henge sammen.
- Fokus på små byrom som gir deg overraskelser i stedet for store rom.
- Utfordring: hvis de indre byrommene blir for attraktive kan det være det blir så godt mottatt at færre går ut i gatene.

DELOMRÅDE 2 – GRUPPE 2

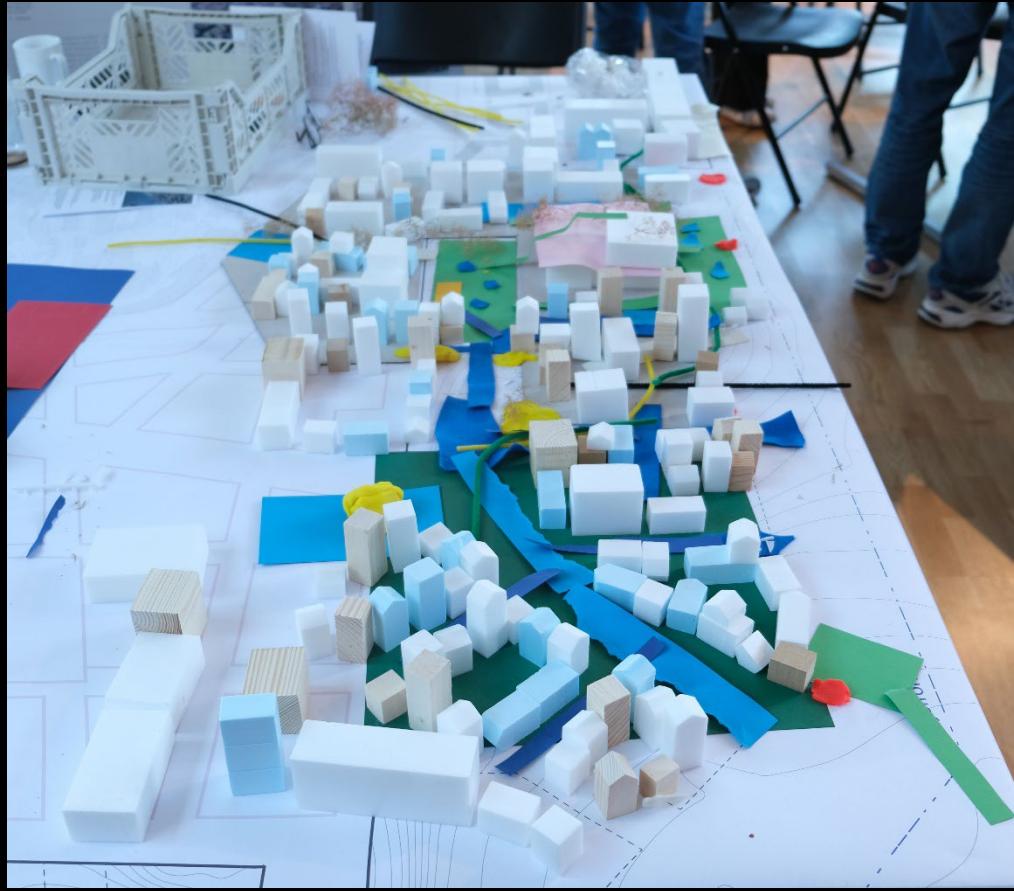
- Dyrke havnelageret. Flytende konstruksjon utenfor havnelageret gir fleksibilitet.
- Slippe vann inn i «gropen», ta bruk pirer for båter, mulighet for restauranter på flytebrygger.
- Det burde vært en småbåthavn for delingsbåter.
- I stedet for én stor grønn park, er det ønskelig med flere grøntakser gjennom området.
- Viktig å «rufse opp kanten».

DELOMRÅDE 2 – GRUPPE 7

- En stor park som et sentralt møtepunkt, men ikke en tung og grønn park - heller en såkalt «lommepark»-opplevelse.
- Mange akser mot vannet.
- Unngå høye bygninger og holde seg til maks fire etasjer
- Tuppen på Dokken er ikke nødvendigvis slutten, men heller begynnelsen ut mot Laksevåg.

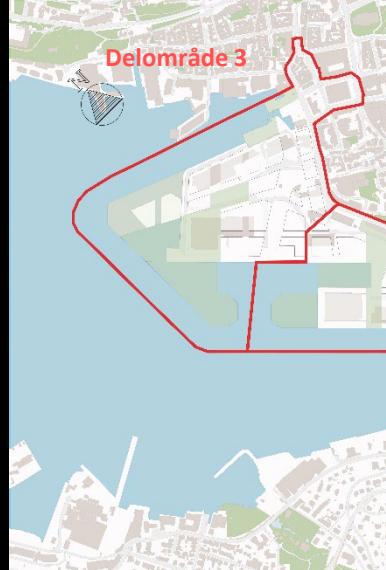
DELOMRÅDE 2 – GRUPPE 7

DELOMRÅDE 2 – GRUPPE 7

DELOMRÅDE 3 – GRUPPE 4

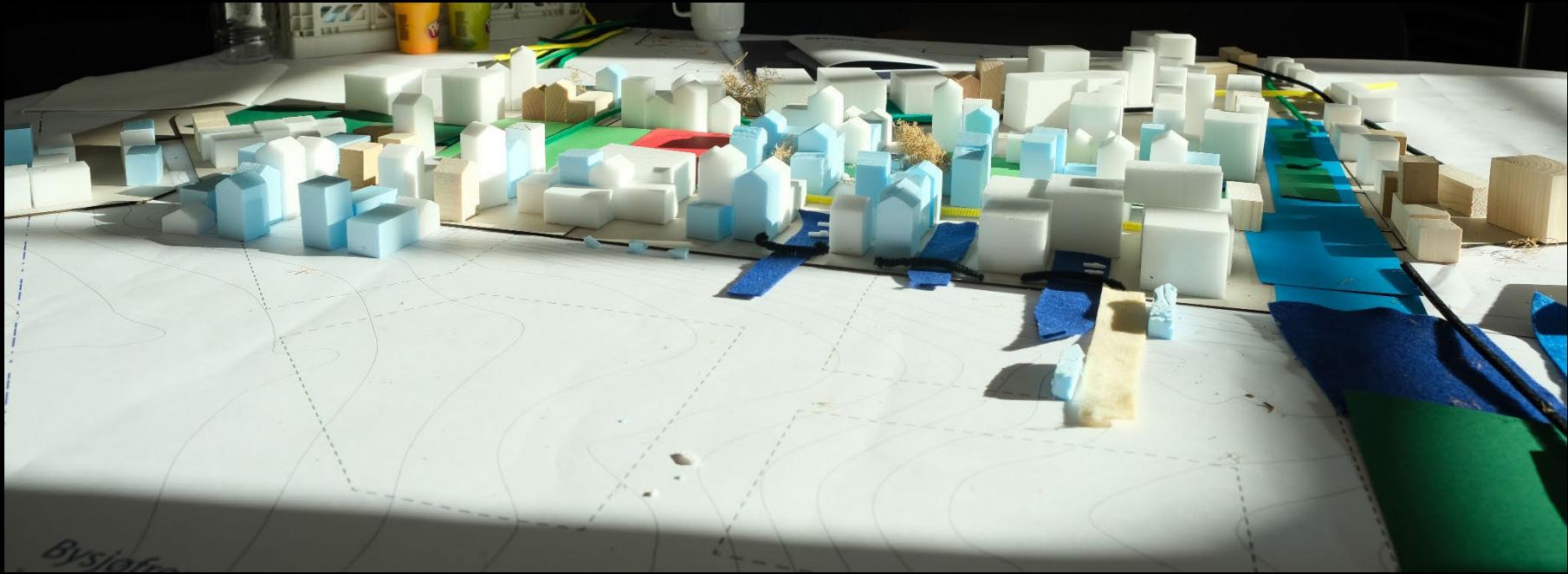

- Rette opp Allmenningen for å få en mer praktisk struktur på kvartalene og byggeområdene.
- Det bør etableres en grøntstruktur fra innerst til ytterst i området. De indre områdene foreslås til grønt - mer bebyggelse nær vannet slik at promenaden skal være tilgjengelig for alle. (?)
- Kanaler med bygg tett på.
- Ulike skalaer i de sosiale møterommene , f eks Badstubrygger og vannrom kan brukes på en annen måte enn de større parkrommene.

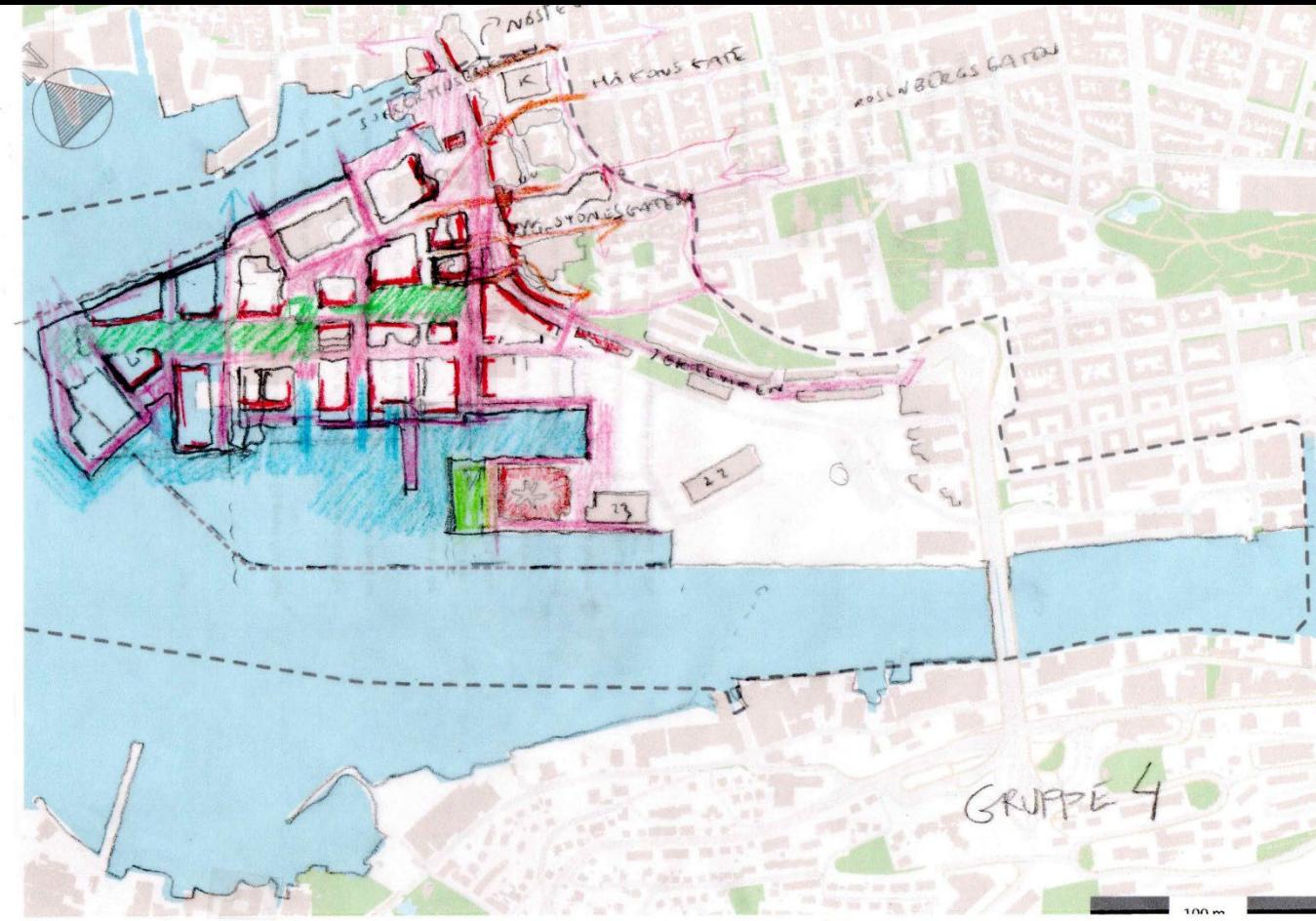
DELOMRÅDE 3 – GRUPPE 4

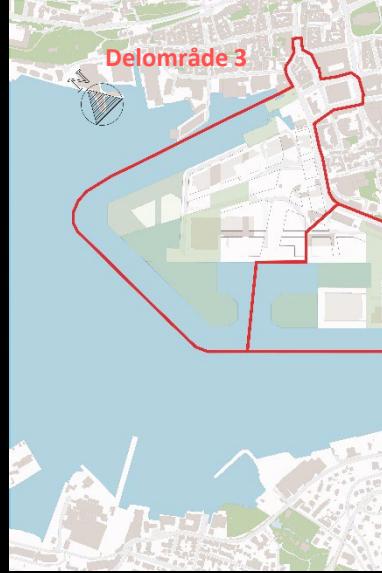
DELOMRÅDE 3 – GRUPPE 4

DELOMRÅDE 3 – GRUPPE 4

DELOMRÅDE 3 – GRUPPE 6

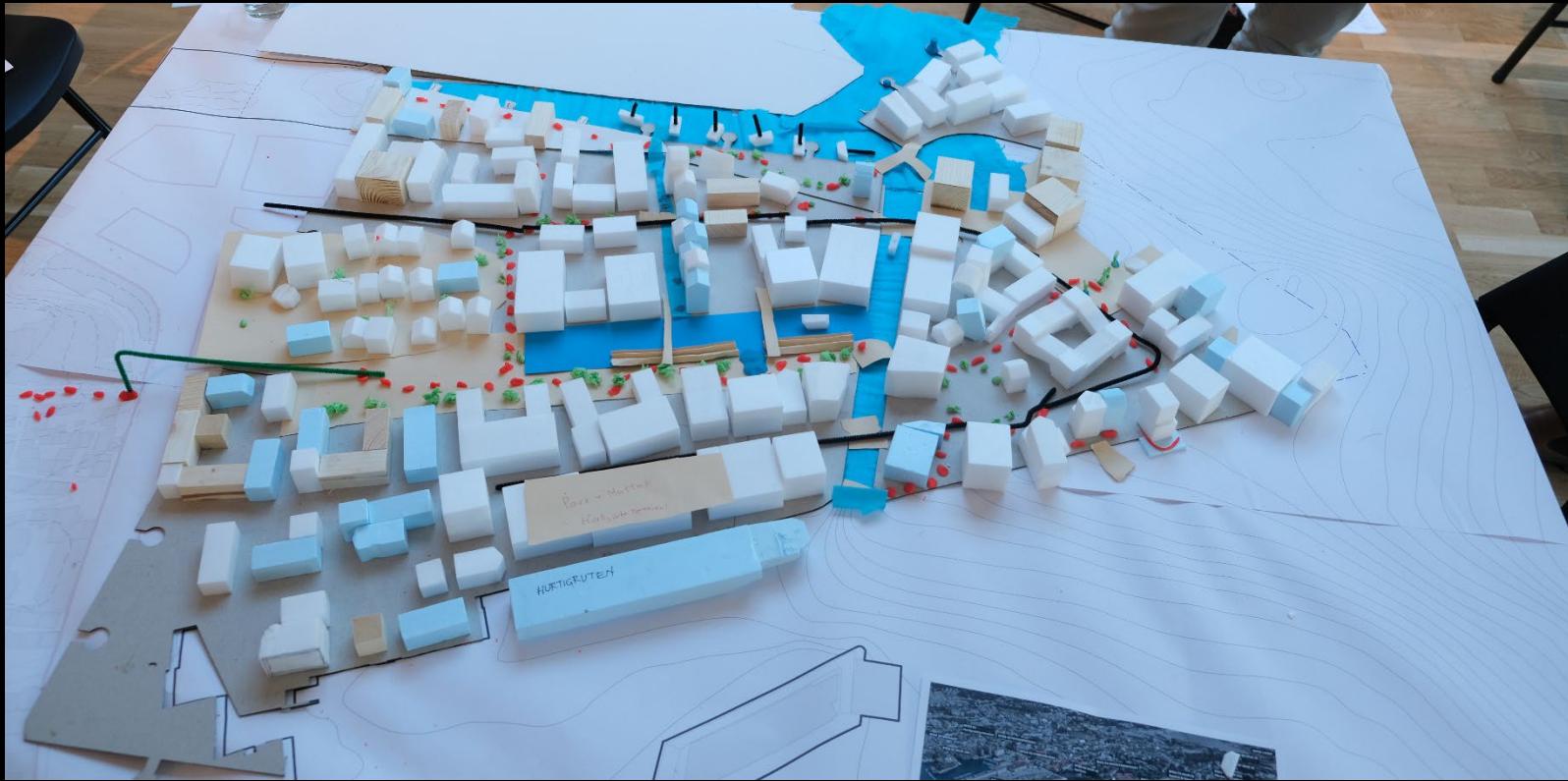

- Utgangspunkt i hvor sol og vind kom inn.
- Det vil være nyttig med en rygg mot nordavinden slik at området kan brukes til båter og opphold. Man kan ha sjøbad og basseng i havet som er skjermet av bygninger.
- Flytte tuppen på Dokken lenger ut og trekke inn kanaler.
- Beholde hurtigruteterminalen.

DELOMRÅDE 3 – GRUPPE 6

DELOMRÅDE 3 – GRUPPE 6

DELOMRÅDE 3 – GRUPPE 6

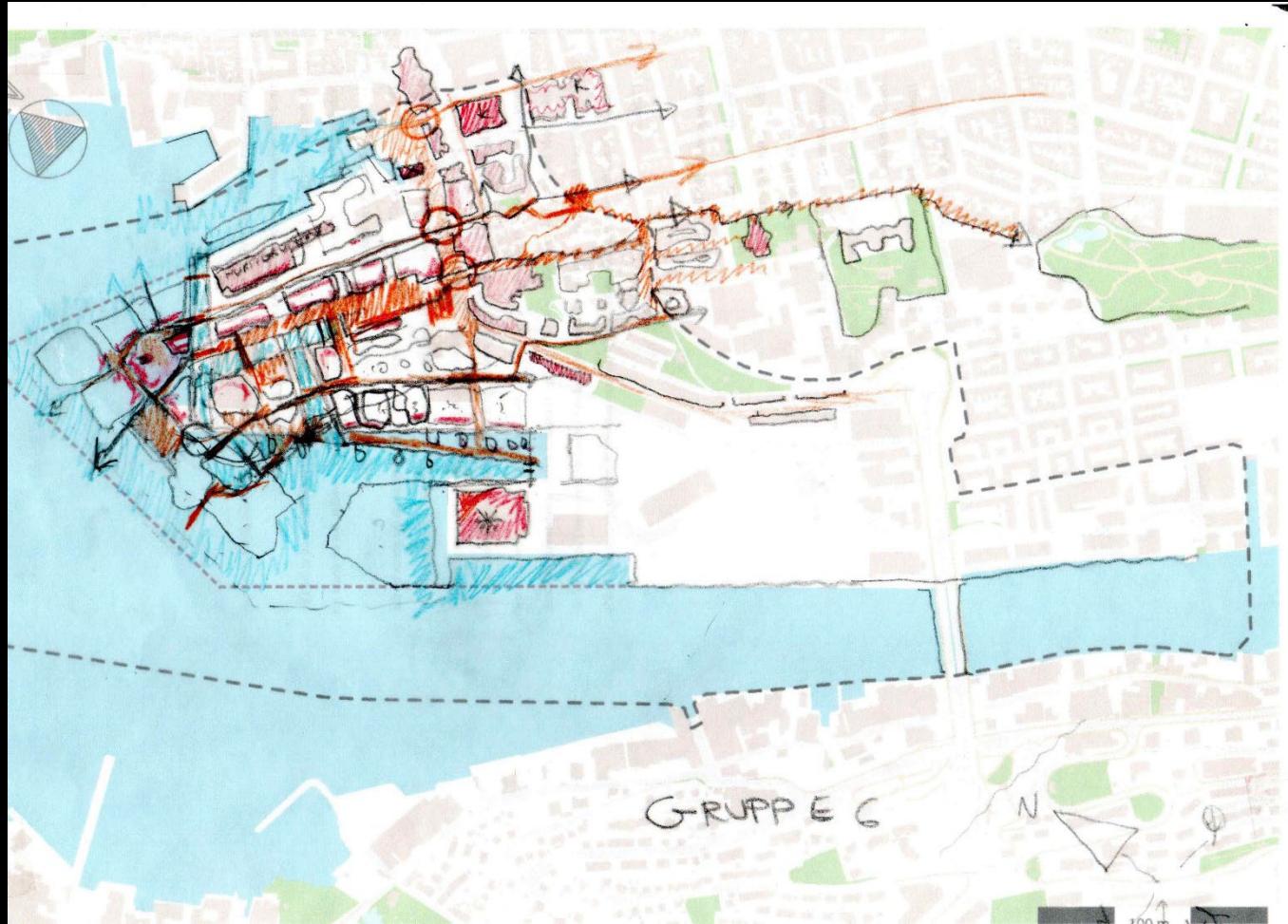
DELOMRÅDE 3 – GRUPPE 6

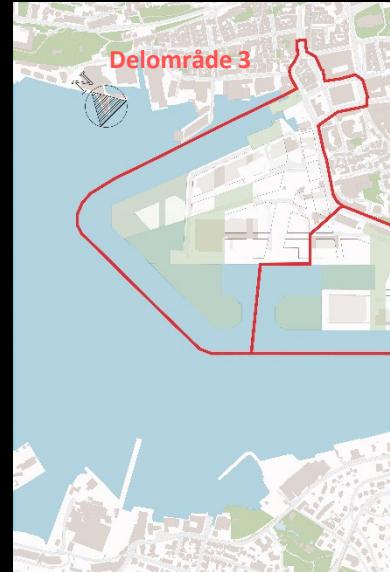
DELOMRÅDE 3 – GRUPPE 6

DELOMRÅDE 3 – GRUPPE 6

DELOMRÅDE 3 – GRUPPE 8

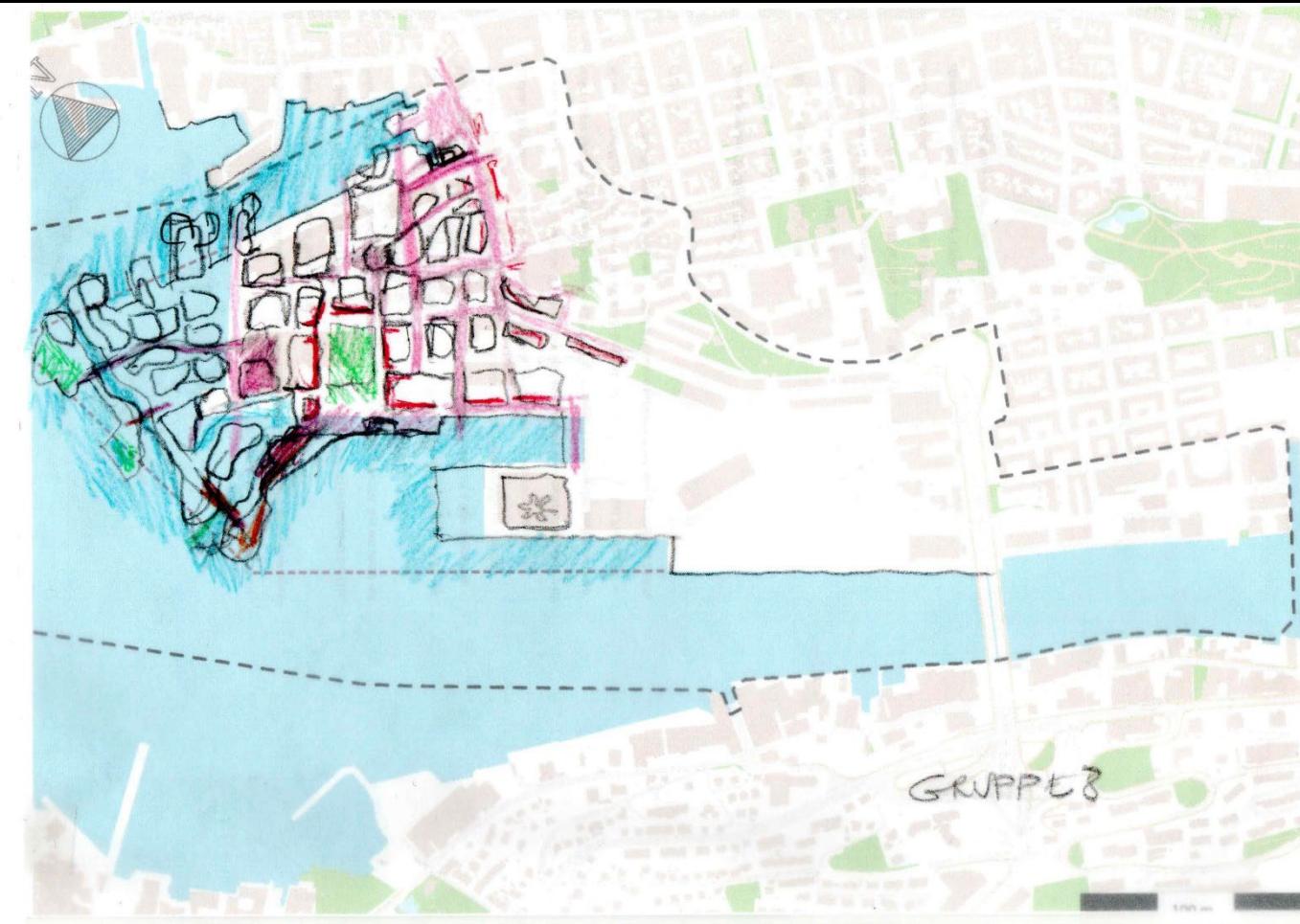

- Ønske om et Dokken med «rufsete» sjøfront.
- Store gårdsrom ute i gatene, med unntak av små hager og grønne tak.
- Holde etasjehøyden nede og slippe inn sol. Et høyere og tettere kontorområde kan passe mot nord.

DELOMRÅDE 3 – GRUPPE 8

DELOMRÅDE 3 – GRUPPE 8

OPPSUMMERING AV GRUPPENES INNSPILL

GRUNNLAG

**Hovedgrep med byromshierarki - Utkast 1.1
(Høringsutkast)**

Høringsutkastet er grunnlaget for arbeidet og er utgangspunktet for de første undersøkelsene vi har gjort for av de urbane kvalitetene i den innledende fasen. Denne planen, analysen og 3D-modellen er også arbeidet som merknadene omhandler.

**Hovedgrep med byromshierarki - Utkast 1.2
(november 2021)**

Det reviderte utkastet for plangrep og byromshierarki er en bearbeidet utgave av planen som tar hensyn til noe av merknadene som er kommet inn og hensynet til mulig bybanetrosé. Utformingen av "bukten" er også endret etter innspill fra HI/Fdir.

Scenari 2.2

Uttesting og innspill - MAD

Høringsutkast

Revidert utkast etter høring nov 2021

DELOMRÅDE 3

Kanaler som trekkes in
Gruppe 6

Kanaler som trekkes in
Gruppe 4

DELOMRÅDE 3

**Ny retning for hovedallmenningen
Gruppe 4**

DELOMRÅDE 3

Viktige gangakser
(se på gruppe 6)

Nye delområder på utfyllningsareal

DELOMRÅDE 2

Havnelageret som et viktig målpunkt og identitetsskapendebygg

Funksjon? – gruppe 2

Flytende konstruksjon utenfor havnelageret , småbåthavn for delingsbåter, ta bruk pirer for båter, mulighet for restauranter på flytebrygger.

En stor park som et sentralt møtepunkt – gruppe 7

DELOMRÅDE 1

Små byrom

Variert havkant

Arealstrategiens rolle i det videre utviklingsarbeidet. Hva skal være fleksibelt og åpent, og hva skal være fast og styrende?

HVA GJØR VI MED INNSPILLENE FRA BYLAB DETTE MÅ VI NÅ TENKE PÅ...

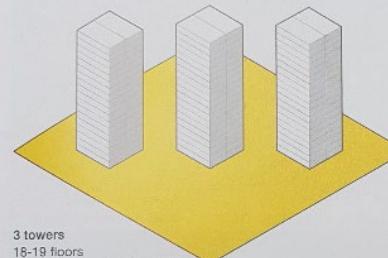
- Balansen mellom tilgang til grøntarealer og havkant versus mer variert «rufsete» sjøfront, men flere smau, kanaler som trekkes inn og bebyggelse tett på vann
- Hvilke typer byrom trenger Dokken og hvordan bør disse fordele seg innenfor området og delområder?
- Hvordan bør Dokken kobler seg på byen? Hvilke forbindelser er viktige?
- Hvordan bør Dokken forholde seg til landskapet rundt? Hvilke retninger og siktlinjer er viktige å ivareta og forsterke?

BYFORM

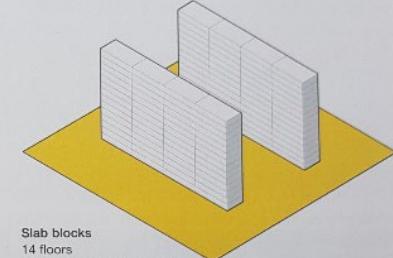
STORRE KVARTALER, MINDRE KVARTALER, ELLER VARIASJON OG BEGGE DELER!

Different Built Forms Delivering the Same Density

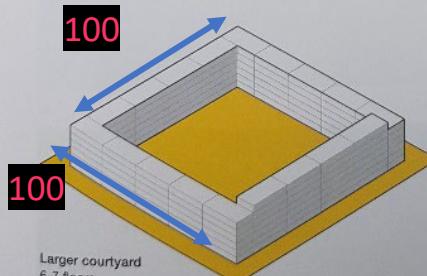
The same built density can be delivered with very different building typologies and very different in-between spaces. The four examples of built form shown here have the same density. Each has a total floor area of 22,400 m² (241,000 sq. ft). What is important is the usefulness of the different built forms. The notable aspects are the proportion of enclosed or protected outdoor space that can be more useful than undefined open space, the proportion of building edge that can help create useful street frontage, and the proportion of the ground floor and the top floor (or penthouse), as these can be more useful and attractive, and often have greater economic value.

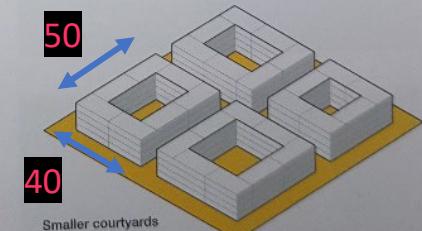
3 towers
16-19 floors
Building footprint: 1,200 m²
5% ground floor
5% top floor/"penthouse"
22% walk-up height
Street edge: 240 m

Slab blocks
14 floors
Building footprint: 1,600 m²
7% ground floor
7% penthouse
29% walk-up height
Street edge: 360 m

100
Larger courtyard
6-7 floors
Building footprint: 3,600 m²
16% ground floor
16% top floor/"penthouse"
67% walk-up height
Street edge: 400 m

50
40
Smaller courtyards
4 floors
Building footprint: 5,600 m²
25% ground floor
25% top floor/"penthouse"
100% walk-up height
Street edge: 720 m

UTEOPPHODLSAREALKRAV I KPA 2018

BY1

- min 15 m² uteoppholdsareal pr boenhet.
- min 10 m² på bakkeplan, og det kan ligge i offentlig park, plass eller gatetun.
- maksimalt 100 m sikker gangavstand til nærmeste del av uteoppholdsareal på bakkeplan.
- God og varig brukskvalitet, barn og unges behov for lekeområder må ivaretas.
- Det skal skjermes mot vind, og halve arealet på bakkeplan skal ha sol i 4 timer ved vårjevndøgn.
- Arealet skal ferdigstilles samtidig med bolig.

I en tett bystruktur er det ikke nok areal til at alle kan ha sitt eget uteareal. Derfor er felles utearealer og offentlige parker vektlagt ved krav til nyetableringer i sentrumsområdene. De offentlige parkene og andre offentlig tilgjengelige områder, er viktige bidrag for å møte målsettingene i KPS. Både samhold og sosial integrasjon kan utvikles der mennesker kan møtes. Omgivelser der det er mulig å etablere gode stille soner eller naturnære opplevelser er viktig for den psykiske helse.

Større områder gir gode rammer for barn og ungdoms lek. Det gir mulighet for fysisk tilrettelegging, plasser for å møtes og leke sammen med andre, uavhengig av egen posisjon.

Krav til uteoppholdsarealer er utformet ved å prioritere felles møteplasser. For å sikre god variasjon i boligtilbudet, er det også nødvendig å sikre at en andel av boligene bygges med privat areal. Bestemmelsene åpner for at det kan etableres privat areal til alle boenheter der forholdene ligger til rette. I fortettingssonene er det krav til at det opparbeides fellesområder eller offentlig tilgjengelige områder. Det er viktig å merke seg at offentlig tilgjengelige områder må reguleres og sikres som en del av prosjektet. Det er ikke ment å åpne for at nye prosjekt kan peke på nærliggende offentlige parkområder som sitt uteareal utenfor Bergen sentrum (S1 og By1).

I deler av byggsonen er det mangel på parker og lekeplasser. Der utbyggingsområder kan bidra til nyetablering av offentlige parker, vil slike områder inngå i uteoppholdsarealene for boligprosjektene. Dermed blir etablering av offentlig etterspurt grønnstruktur ikke en tilleggsbelastning for utbyggere som kan levere dette arealet, men gir økt fleksibilitet og likebehandling mellom ulike prosjekt.

Bergen sentrum – S1og By1

Nye prosjekter skal kunne innpasses mellom kulturminner i en eksisterende bystruktur. Det er ønske om flere boliger. I sentrum er det krav om etablering eller oppgradering av uteoppholdsareal, der en andel må ligge på bakkeplan. Arealet kan løses i offentlig tilgjengelig uteareal. Eksisterende bygningsmasse uten tilgjengelig uteareal, kan omdannes til boliger dersom det kan etableres nytt eller oppgradere et eksisterende offentlig tilgjengelig areal.

I kommunedelplan sentrum er kravet også 15 m² uteoppholdsareal, innen 50 m avstand, men bare ved strøksopparbeiding eller regulering. For mindre prosjekt er kravet satt lavere. KPA2018 skiller ikke mellom nybygg/enkeltsaker og større områder. Samtidig er avstanden til mulig oppholdsareal økt til 100 m. En kombinasjon av noe privat uteoppholdsareal, og noe offentlig areal, vil i mange tilfeller være en god løsning.

UTEOPPHODLSAREALKRAV I KPA 2018

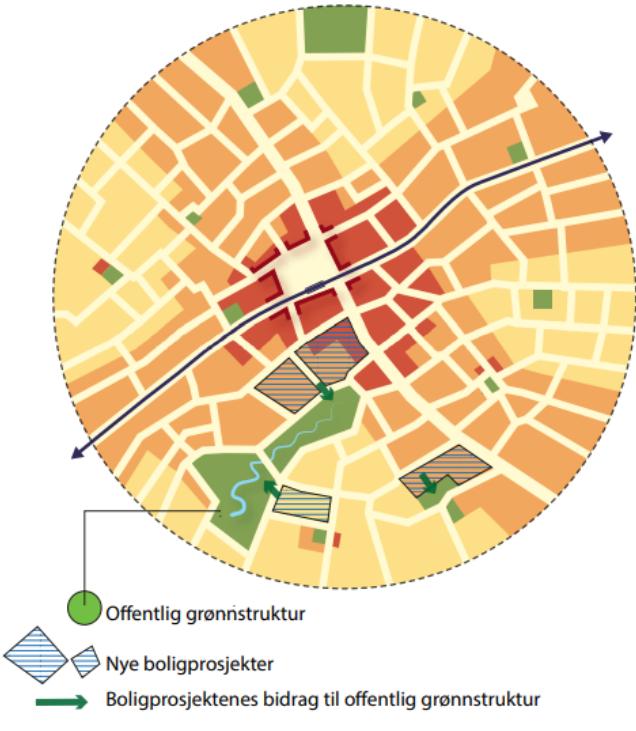
Byfortettingssone – Sone 2

I denne sonen vil de fleste nye boligene komme. Den største andelen av uteoppholdsarealene på bakkeplan bør utformes slik at de kan fungere for ulike grupper. Sambruk av arealer dekker ulike behov på mindre plass. Gode arealer med intensiv bruk, skapes også sosiale møtesteder.

Krav til uteoppholdsarealer er knyttet til boenhet, med rom for ulike løsninger i ulike situasjoner. Det er ikke skilt mellom arealkravet til ulike typer boliger. Det må etableres like mye uteareal om boenheten ligger i en blokkleilighet eller i et småhus. Behovet for å oppholde seg utendørs bør sikres for alle. Det er et klart mål å legge til rette for et variert og sammensatt boligtilbud. Et mindre skille på krav etter typologi, vil kunne gi større variasjon i boligtyper.

Det samlede kravet på 40 m² uteoppholdsareal pr. boenhet i byfortettingssonen er høyere enn krav for leilighetsbygg i senterområdene i KPA2010, men vesentlig lavere enn KPA2010s krav for andre bygningstyper.

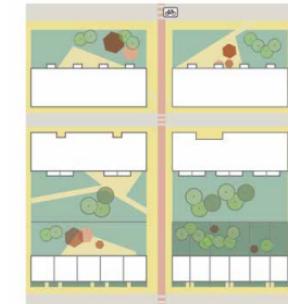
Stedsanalyser vil løfte frem behov for arealer til offentlig grønnsstruktur, lekeplasser og byrom. Der dette kan etableres tett på boligene kan de regnes som del av uteoppholdsarealet. Det vil si at areal kan reguleres som offentlig torg, park eller friområde fremfor felles uteoppholdsareal. Derved økes det private bidraget til offentlig grønnsstruktur. Løsningen er ment å sikre etablering av offentlig grønnsstruktur der det passer best ut fra behov for gode rekreasjonsareal. Det gir ikke en automatisk rettighet til å regulere utearealene i et prosjekt til offentlig areal.

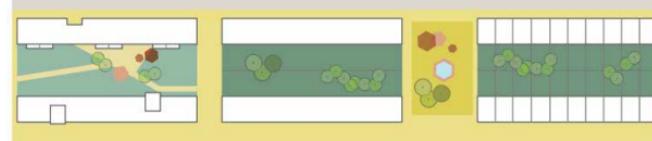
Eksempel 1

Eksempel 2

Eksempel 3

KPA2018 legger vekt på kvaliteten i ny utbygging, og prosjekter skal utformes slik at de bygger opp under og bidrar til utviklingen av stedet. Utforming av ny utbygging vil variere etter stedlige faktorer. Utearealbestemmelserne skal sikre god kvalitet til de funksjonene arealet skal ha. Løsningene vil variere med ulike forutsetninger.

Eksempel 1

Eksempel på to kvartal med ulik form. Kvartalet til venstre omslutter et felles uteoppholdsareal som svarer til byggeselskapets behov. Til høyre viser figuren en mer åpen bebyggelsesform. Om stedsanalysen påpeker behov for mer offentlig grønnsstruktur i området, kan en i dette tilfellet utformet uteoppholdsareal som et offentlig parkareal som likevel tilfredsstiller bebyggelsens krav til uteoppholdsareal.

Mulighetene til å bygge altaner eller takterrasser, hoydebegrensninger og boligenes størrelser vil påvirke tettheten i prosjektet.

Eksempel 2

Ulike varianter av utbygging, med løsninger tilpasset omgivelsene. Det er vist ulike varianter av utearealer på bakken, i hovedsak fellesarealer. Nede til høyre er det skissert enheter med private hager. Igjen vil mulighetene til altaner og evt. takterrasser, sammen med byggehøyde og størrelse på boenhet, gir rammer for utnyttingsgrad eller tetthet.

Eksempel 3

Intensjonen er at utearealbestemmelserne skal gi fleksibilitet for et mangfold av løsninger. Alle prosjekt må løse krav til minimumsandrel på bakken, og krav til fellesområder. Både mellom prosjekt og innenfor prosjekt, kan en finne variasjon i fordeling mellom felles uteområder, private hager og felles lekeplasser. I eksemplet under kan den gode lekepllassen reguleres som offentlig lekeplass dersom det er en mangel i området.

B021 MALMO

Bo01

PLANNING
PRECEDENT

Location

Western harbor, Malmö, Sweden

Population

2,343 residents

Client

City of Malmö

Urban Designers

Renzo Piano, Christoph Kohlbecker

Design Period

1998 - 2001

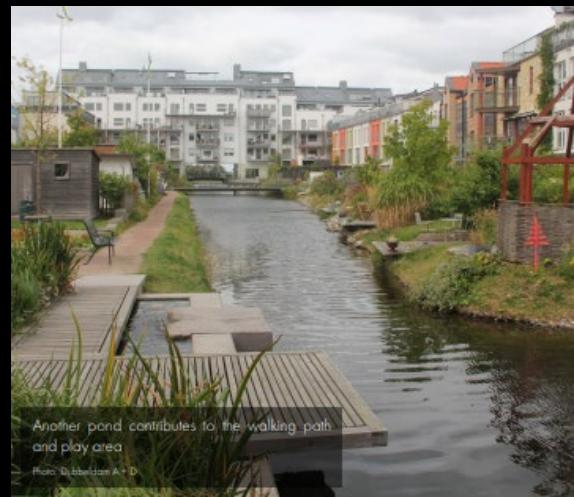
Overview

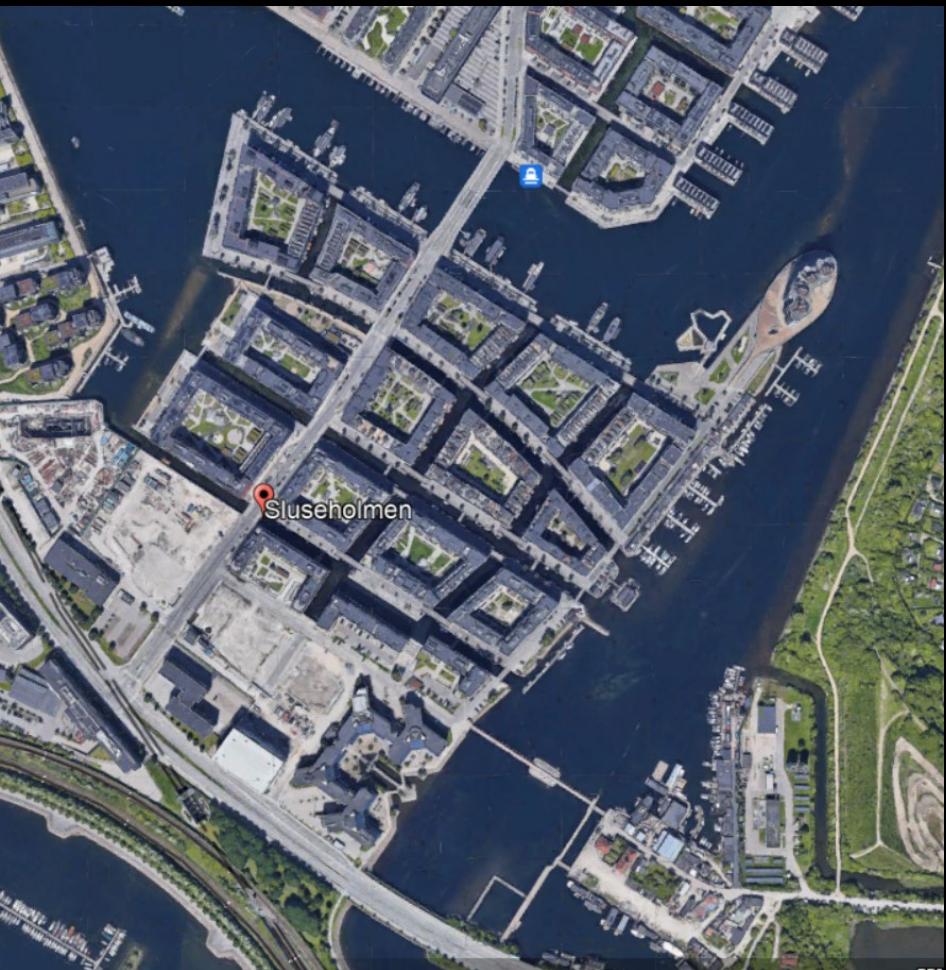
Bo01 is a mixed-use development in the docklands of Malmö, Sweden. It became the subject of an international housing exhibition intended to showcase sustainable planning and building technologies while providing socially supportive spaces in an environmentally conscientious manner.

The plan of the long thin waterfront site is based on a modified, irregular grid, broken up by small parks, plazas, water-retention ponds, and gardens. Larger buildings form the perimeter edge and shield the interior from the windy conditions that prevail here. Smaller buildings bring a refined, human scale to the interior.

pwM

about BYLAB

Location
Bergen
2022

Areal
490,000 m²

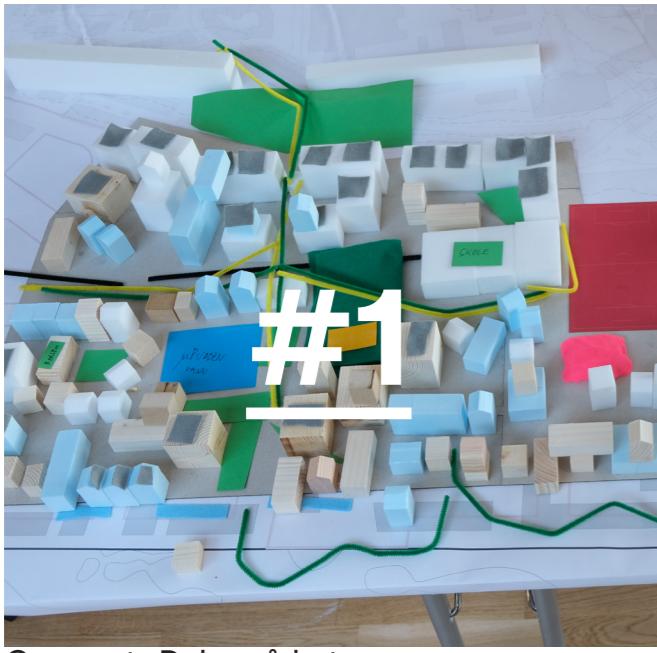
Client
Bergen kommune

Collaborators
Aldea

Oversikt innspill fra Bylab 08.03.22

Oversikt grupper fra Bylab 08.03.22

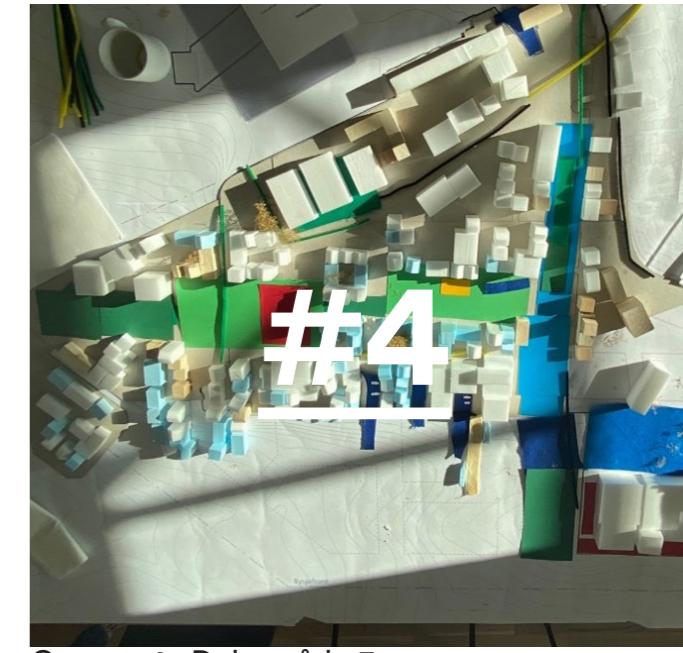
Gruppe 1 - Delområde 1

Gruppe 2 - Delområde 2

Gruppe 3 - Delområde 1

Gruppe 4 - Delområde 3

Gruppe 5 - Delområde 1

Gruppe 6 - Delområde 3

Gruppe 7 - Delområde 2

Gruppe 8 - Delområde 3

Ideer fra Bylab 08.03.22

#1 Byen på sjøen

#2 Variert sjøfront

#3 Nettverk av grønne rom

#4 Bebyggelse som forsterker landskap

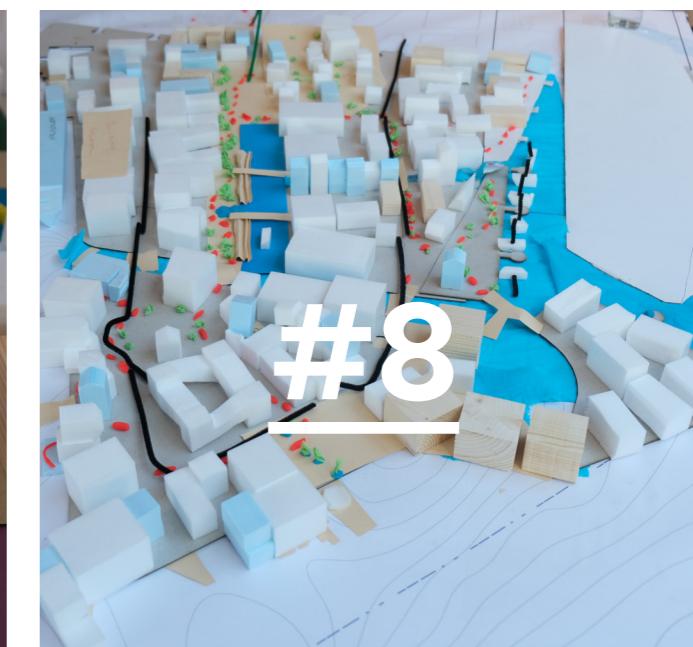
#5 Allmenninger og gater som gir brukbare tomter

#6 Grønne akser - oppdelt park

#7 Overraskelser - rom for det uventede

#8 Bygg mot nord - Åpent mot sør

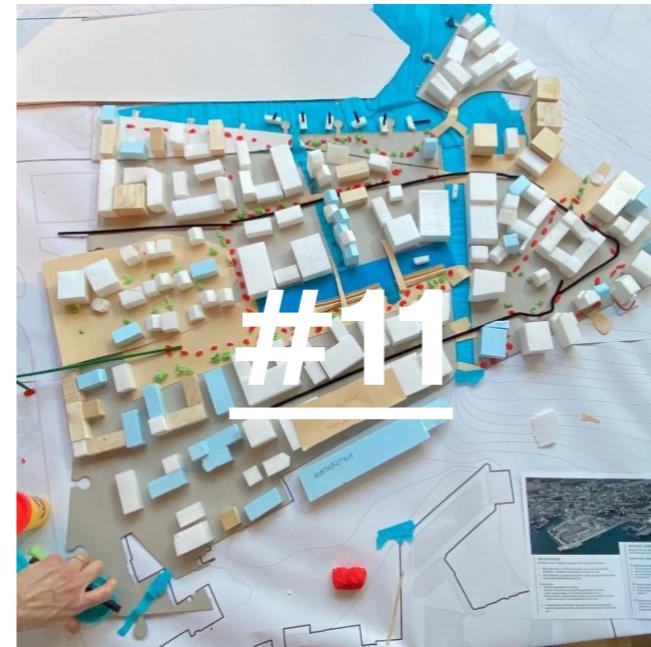
Ideer fra Bylab 08.03.22

9 Næringsbygg som støyskjerm

#10 Sjøbad og basseng

#11 Bynestet

#11 Rufsekant

Hoper og kanaler

#Bebyggelsesstruktur

1 Byen på sjøen

Gruppe: 6

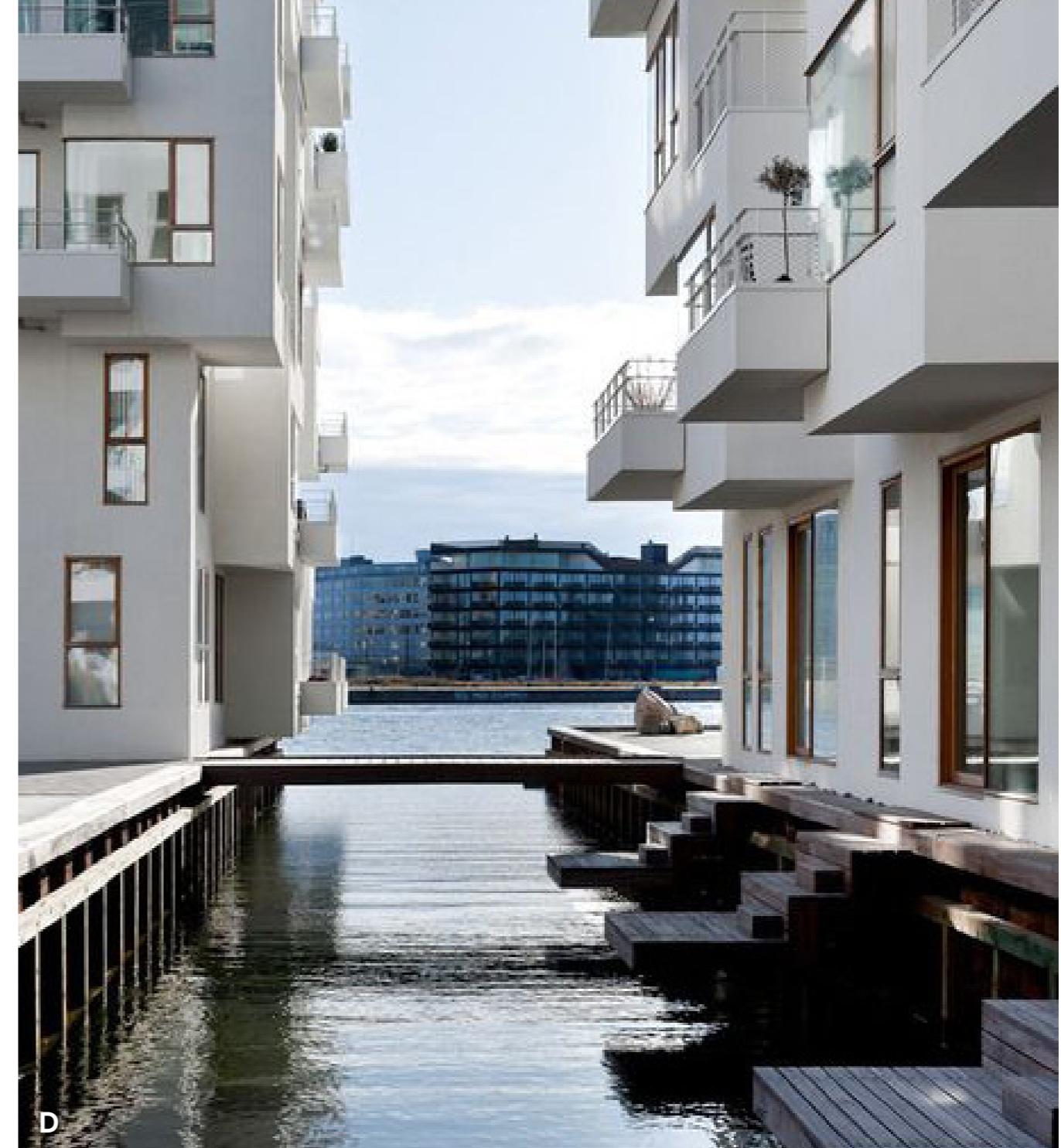
"Utfyllinger i sjø som danner øyer og kanaler

Ankomst fra sjø - besøk med båt, hva tar imot deg når du ankommer i land"

- Gruppe 6

Bildetekst Hva ser vi her?

1 Byen på sjøen - Referanser

A: Krøyers plads, promenade og offentlig torg mellom bygg og sjø, København, COBE

B: Kingston promenade med sykkelvei, London

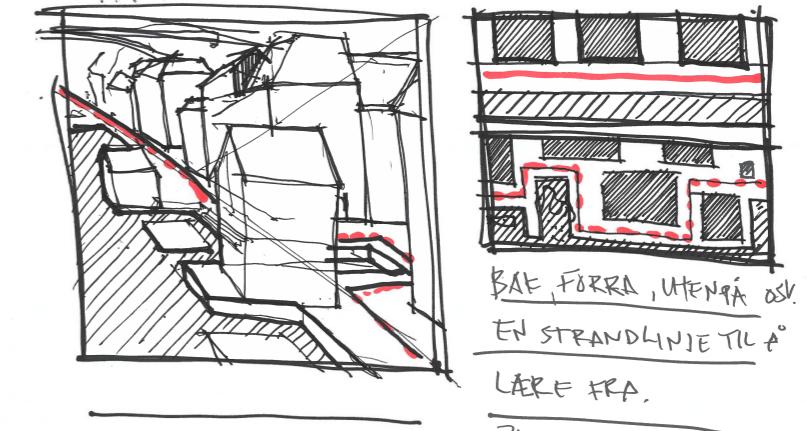
C: Sluseholmen kanaler mellom bebyggelsen, København, Arkitema

D: Havneholmen, hop med broer mellom bygg, København, Lundgaard & Tranberg

#2 Variert sjøfront

#2 VARIERT SJØFRONT

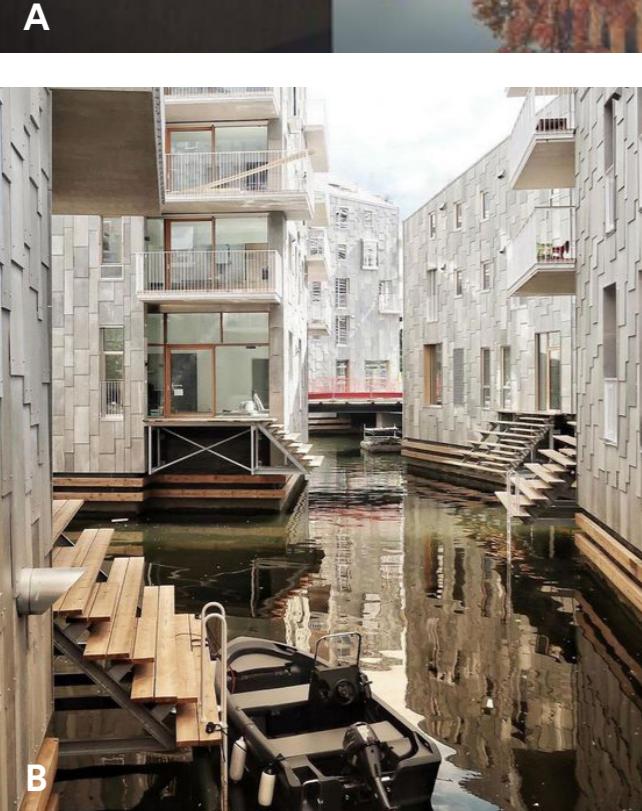
Gruppe 8

"Bebygelse og bevegelse som kan gå inn, ut, bak, & foran havrommet."

"En strandlinje til å lære fra."
"Rufsete kant!"
"Pirer & småbåt"

Gruppe 8

#2 Variert Sjøfront - Referanser

A: Kristianholm overgang mellom bygate og promenade, Bergen, LPO

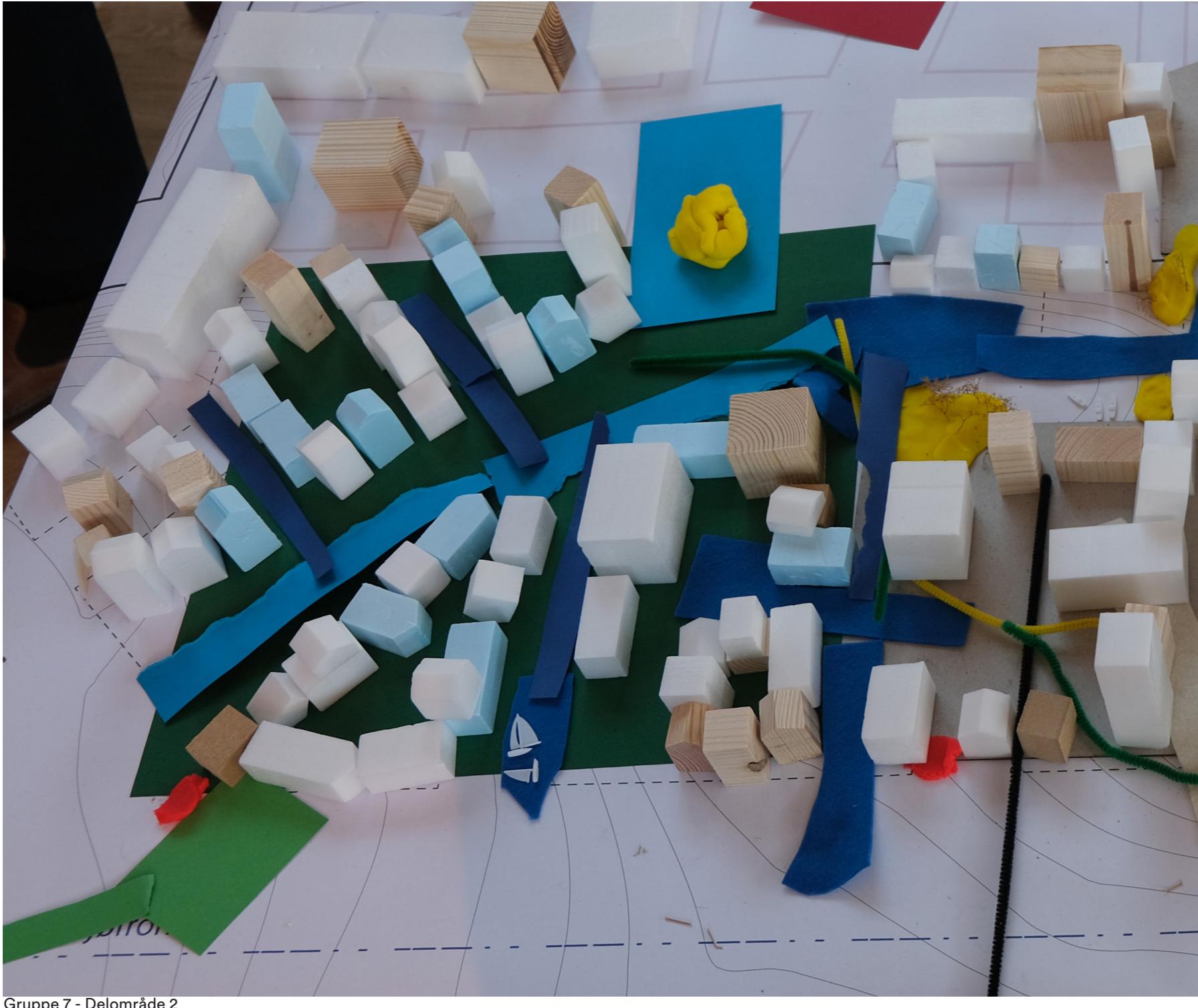
B: Vannkunsten i Bjørvik, adkomst til sjø bak bygg, Vandkunsten

C: Hornbergs Strandpark, Stockholm

D: Svømmeklubb pergola, Brugge, Atelier Bow Wow

E: Havorgel i Zadar, samspill mellom flod og fjære, offentlig tilgjengelig sjøkant, Nikola Bašić

#3 Nettverk av grønne rom

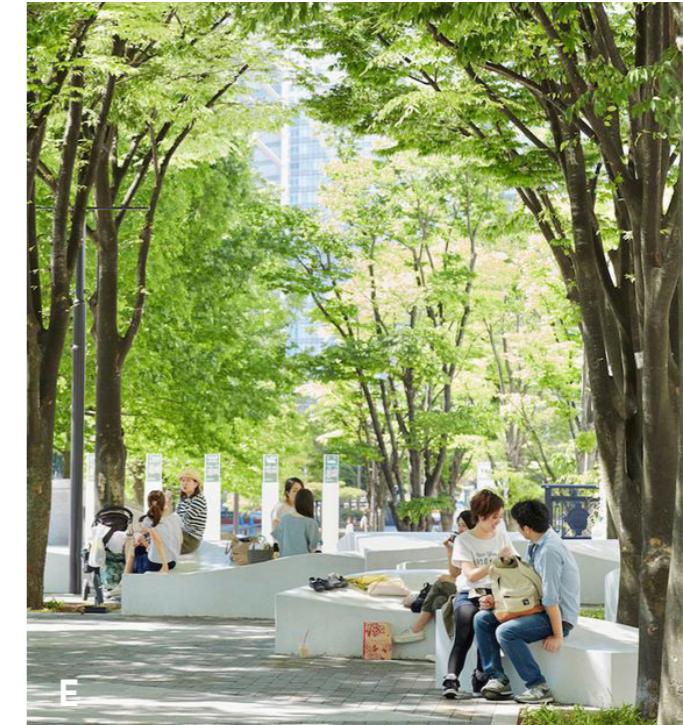

**"Gateløpene ikke nødvendigvis
trenger å henge sammen."**

**"Ikke rigid struktur - maks 4
etasjer som ligger mer spredt
Ulike skalaer i de sosiale
møterommene"**

Gruppe 7

#3 Nettverk av grønne rom

A: Central Park West, transformasjon av mellomrom til felleshage, Starr Whitehouse

B: Highgate Newtown Community Centre, nabologstorg/park, RCKa

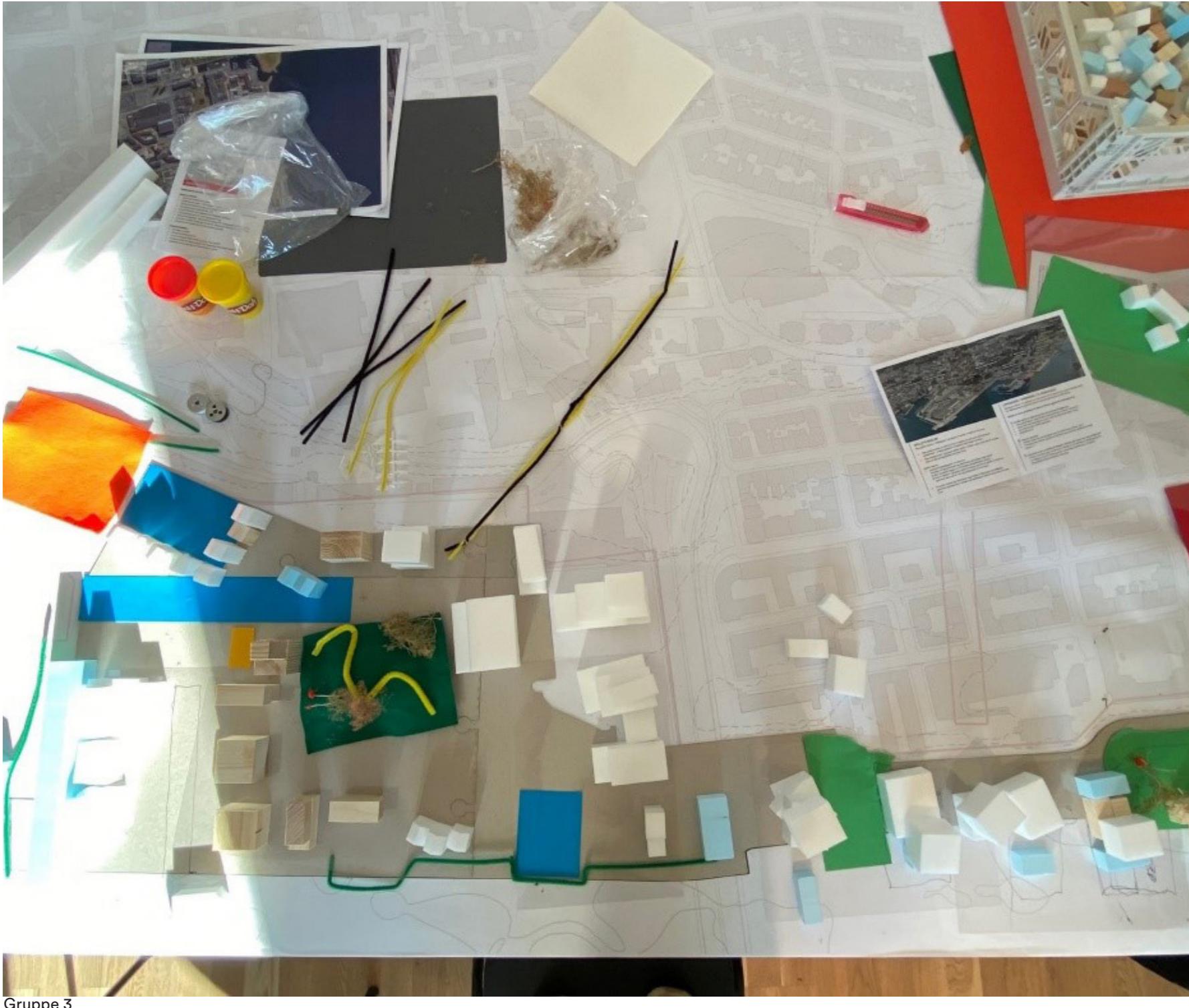
C: Freiladebahnhof Leipzig, fellespark mellom kvartaler, OCTAGON / Atelier LOIDL

D: - Lommepark

E: Grand Mall Park, Yokohama, Mitsubishi Jisho Sekkei

F: Kaldnes Vest i Tønsberg, overvannshåndtering i byrom, Asplan Viak

#4 Bebyggelse som forsterker landskap

Gruppe 3

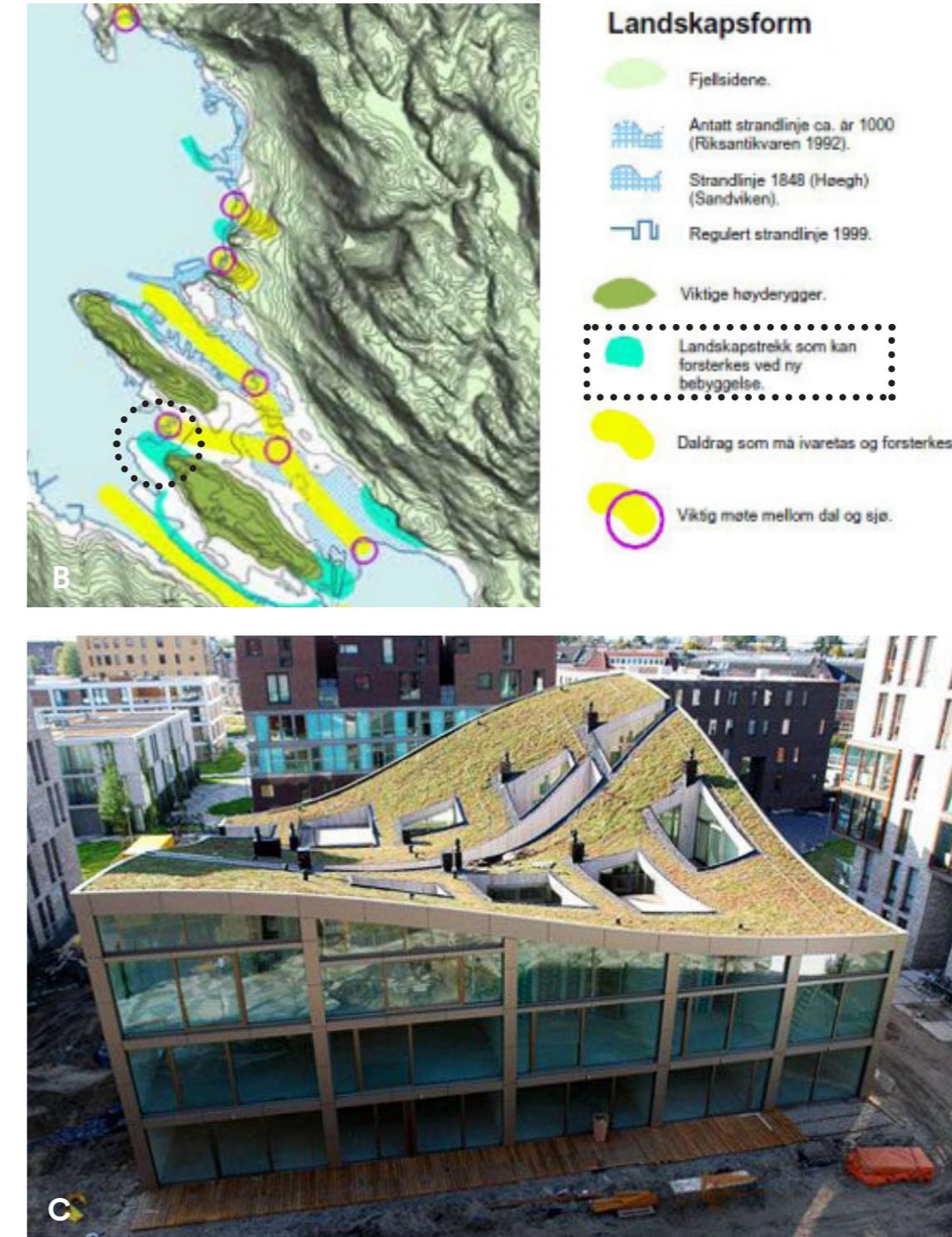

Gruppe 5

"Byggene kan forsterke landskapet og høydedraget fra Nygårdshøyden ned på Sydneset."

Gruppe 3

#4 Bebyggelse som forsterker landskap^{Mad}

A: Farfetch HQ i Matosinhos, bebyggelse som intergreres i landskapet, BIG
 B: Bergensk byskikk og byggehøyder, forsterkning av landskap s. 52, Etat for plan og geodata
 C: Funen Blok K i Amsterdam, boligbygg med bølgeformet tak, NL Architects

#5 Allmenninger og brukbare tomter

Høringsutkast til Dokken 2050 Arealstrategi

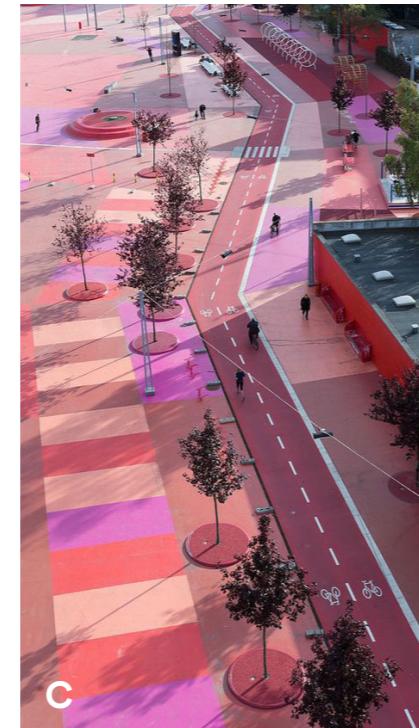
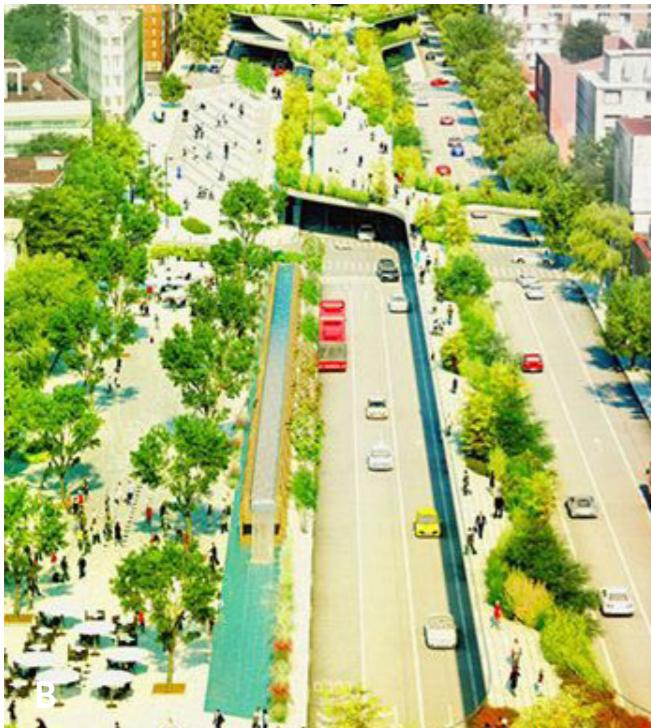

"Rette opp Allmenningen i høringsutkastet for å få en mer praktisk struktur på kvartalene og byggeområdene."

"Unngå at allmenninger og infrastruktur skaper ungunstige tomter"

Gruppe 4

#5 Allmenninger og brukbare tomter

A: Stüdli i Zürich, lomme park mellom bygg, S2L/Knorr & Pürckhauer
 B: Avenida Chapultepec i Mexico, forhøyet park over bilvei, FR-EE
 C: Superkilen i København, bypark mellom nabolag, BIG/Topotek1/Superflex

D: SeiMilano, parkmessig gågate med dynamisk rutenett, Mario Cucinella Architects
 E: Highgate Newtown Community Centre, nabologstorg/park, RCKa
 F: Flatiron bygningen i New York, bygg som oppstår som resultat føringer fra infrastruktur

#6 Grønne akser - oppdelt park

"Skal man prioritere plass til en stor park eller dele den opp og lage et nettverk av grønne byrom?"

"Kan vi få til begge deler?"

Gruppe 2 & 5

#6 Grønne akser - oppdelt park

A: RaeRae House i Melbourne, rekkehusbebyggelse med felles gårdsrom

B: Avenida Chapultepec i Mexico, forhøyet park over bilvei, FR-EE

C: Superkilen i København, bypark mellom nabolag, BIG/Topotek1/Superflex

D: Central Park i New York, 3410 daa

E: Krystallpalasset, Gårdsrom på Torshov

F: ROY kvartalet i Winterthur, Dachtler Partner Architekten

#7 Overraskelser - det uventede

Gruppe 7

**"Vi må klare å planlegg
for det uventede. Vi må gi
overraskende opplevelser
og hemmelige lommer. Vi er
for dårlig til dette i dagens
planlegging"**

- Bård Magnus Fauske

#7 Overraskelser - det uventede

A: Amfitorget i Lucca
 B: Tåsingeh Plads, Klimkvartal i Østerbro, København, Tredje Natur
 C: Park Erratica under High Line i New York, MB Architecture

D: Bod 24 i Skuteviken, serveringsted og badeplass mellom gamle sjøboder
 E: "Hemmelig" bygårdshage ved Rue de Belleville i Paris

#8 Bygg mot nord - Åpent mot sør

Gruppe 6

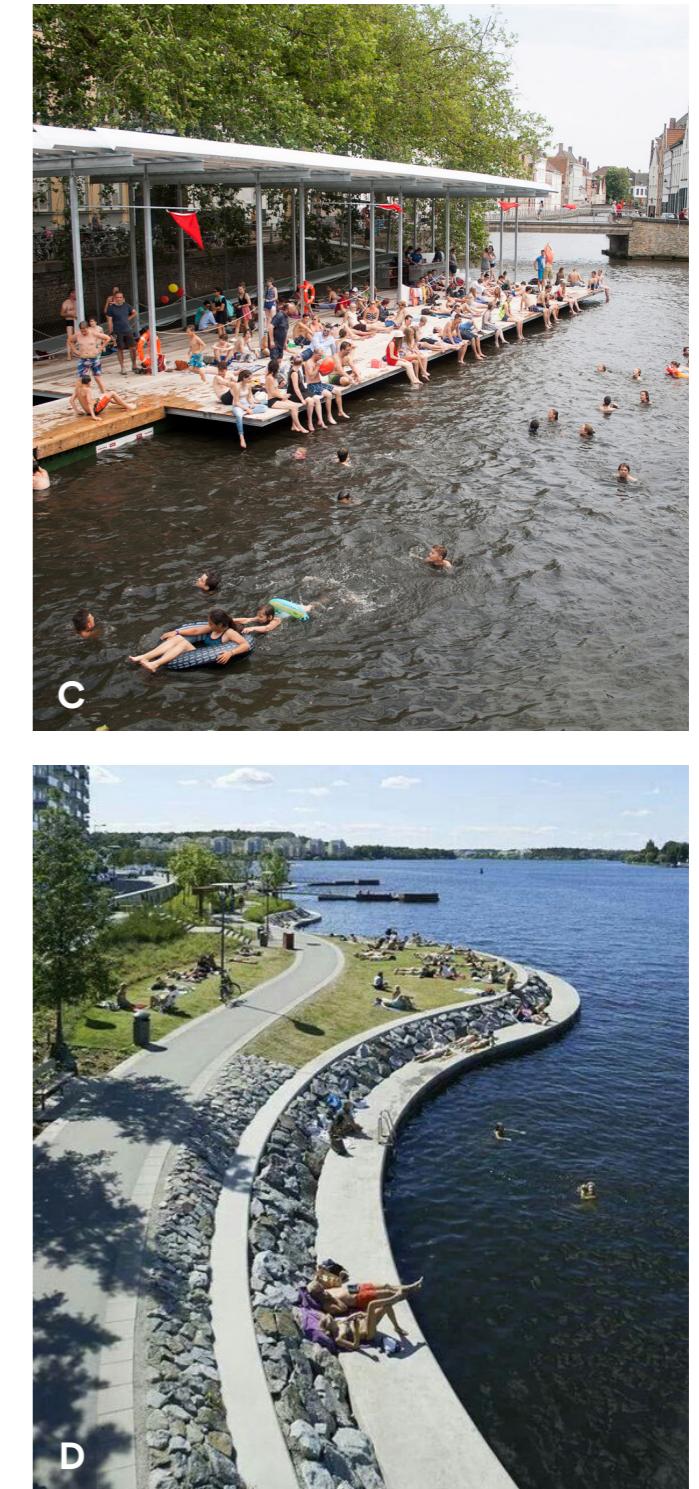
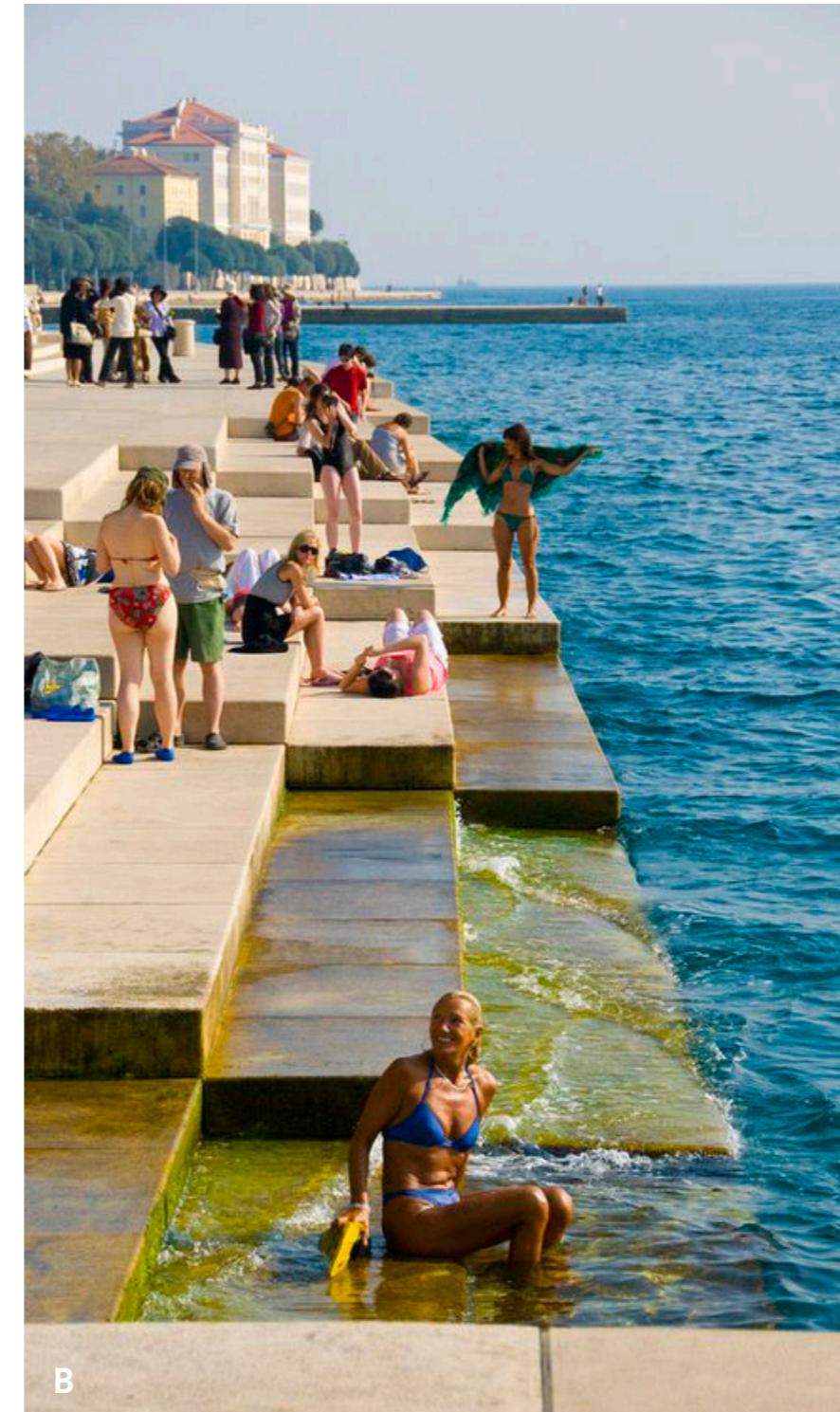

Gruppe 6

"Byggene på nordsiden av neset kaster skyggene sine i vannet og det er ok. Vi legger de offentlige funksjonene mot solen i sør."

- Susanne Urban

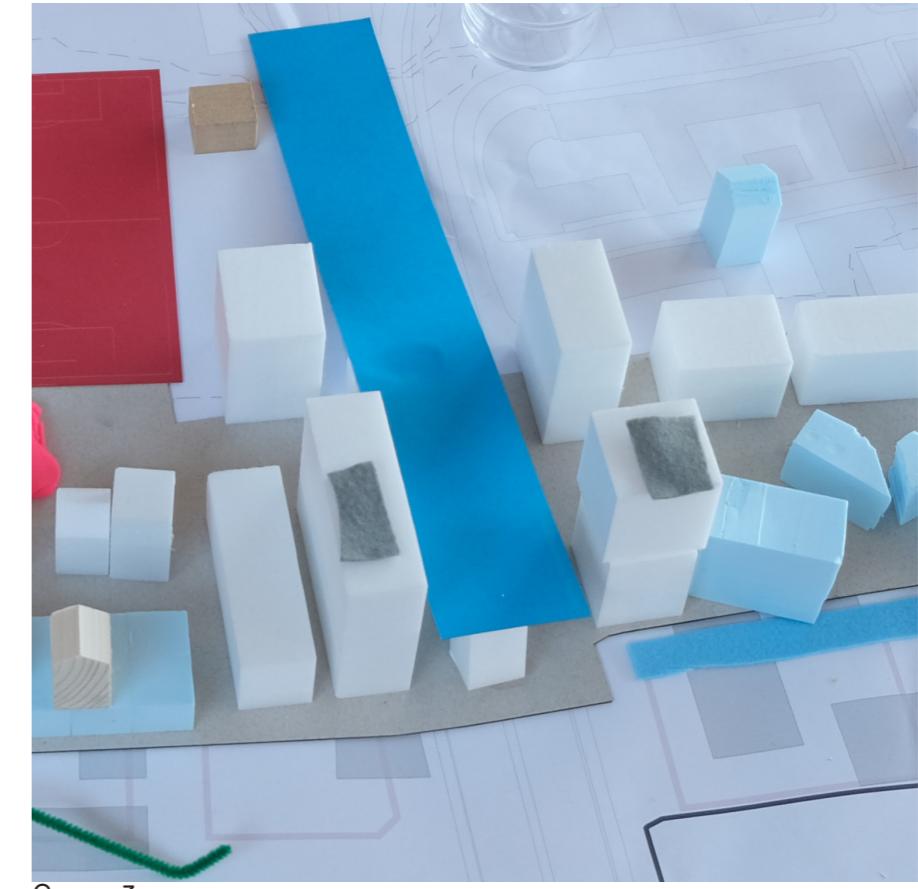
#8 Bygg mot nord - Åpent mot sør

#9 Næringsbygg som støyskjerm

#10 NÆRING PÅ DE DÅRLIGSTE STEDENE

- Bolighus på de beste

"Vi bør bruke bygg med næringsformål på begge sider av Puddefjordsbroen for å skjerme mot støy og lage en portal for byen"

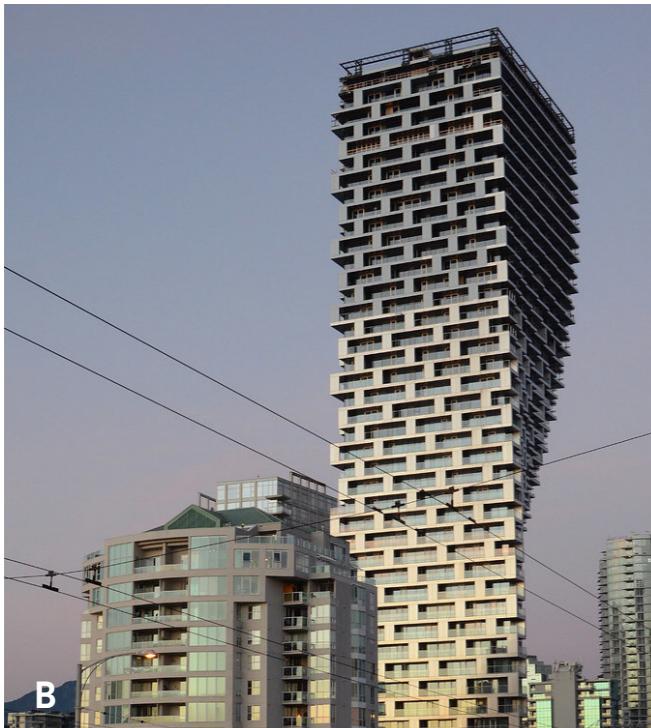
#9 Næringsbygg som støyskjerm

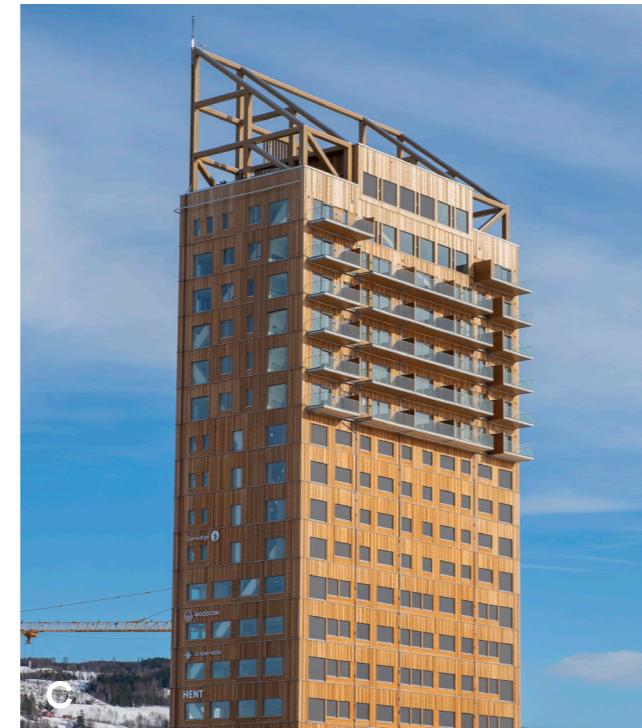
A

F

B

C

E

A: High Line parken i New York, forhøyet fra trafikkert gate, Field operations & DS+R

B: Vancouver House, høybebyggelse som inngangsport til sentrum, BIG

C: Mjøstårnet i Brumunddal er verdens høyeste trebygning, Voll Arkitekter

D: Seullo Skygarden forhøyet park, bygget oppå motorvei, MVRDV

F: Byrom under Granville broen i Vancouver, BIG

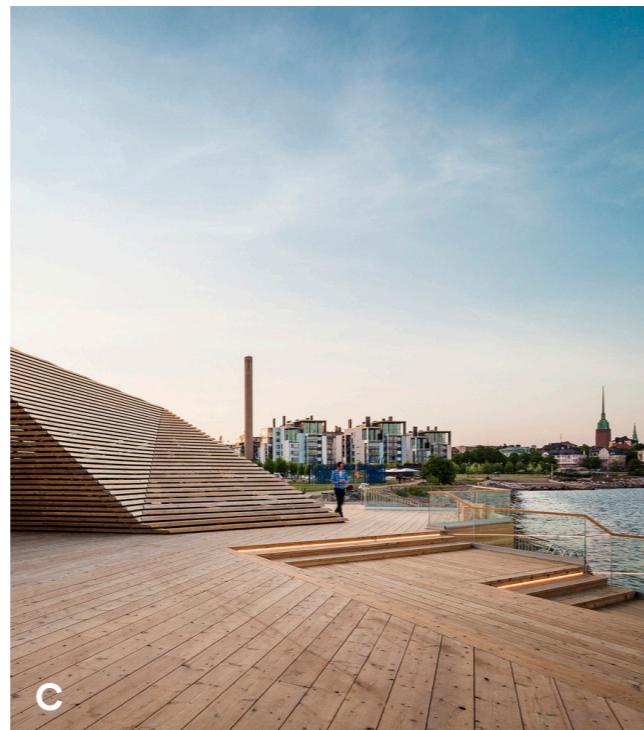
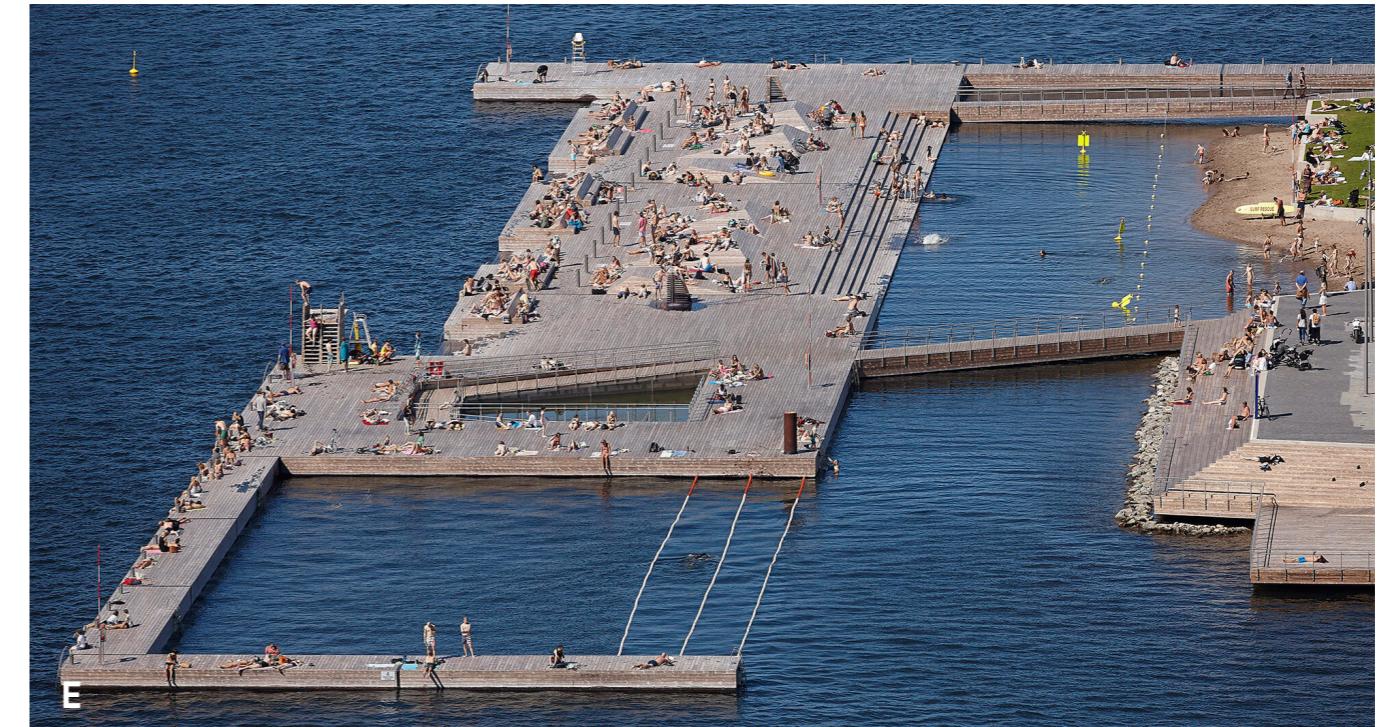
G: Treet ved Puddefjordsbroen var tidligere verdens høyeste trehus, Artec

#10 Sjøbad og basseng

"Dokken må ha badeplasser og offentlige bad."

#10 Sjøbad og basseng

A: Kastrup sjøbad, White arkitekter

B: Riberborgs Kallbadshus i Malmö

C-D: Löyly offentlig sauna og restaurant i Helsinki. Bygget i forkant av transformasjon av

havneområde til ny bydel for å etablere stedsidentitet, Avanto Architects

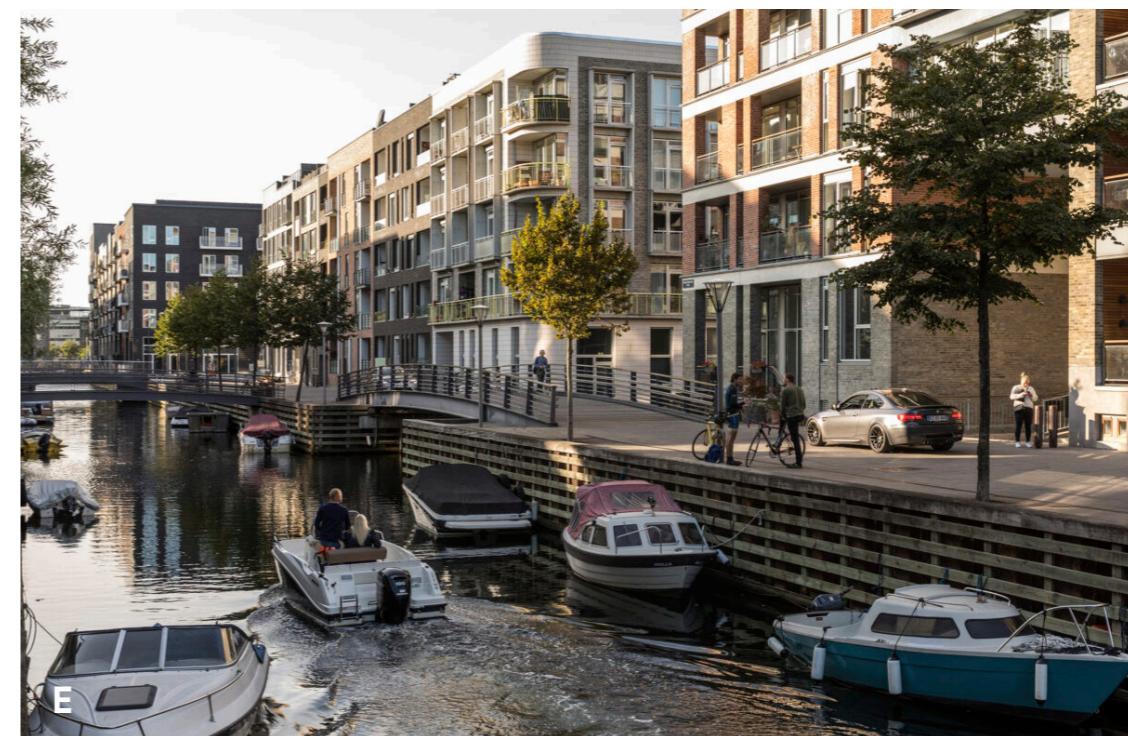
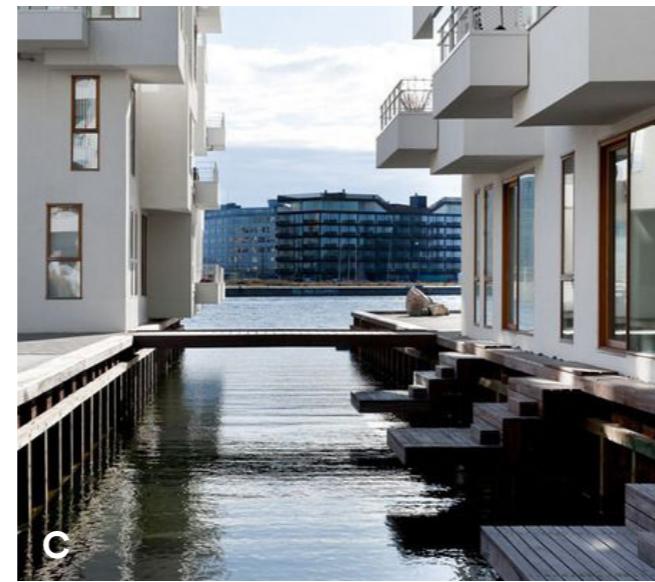
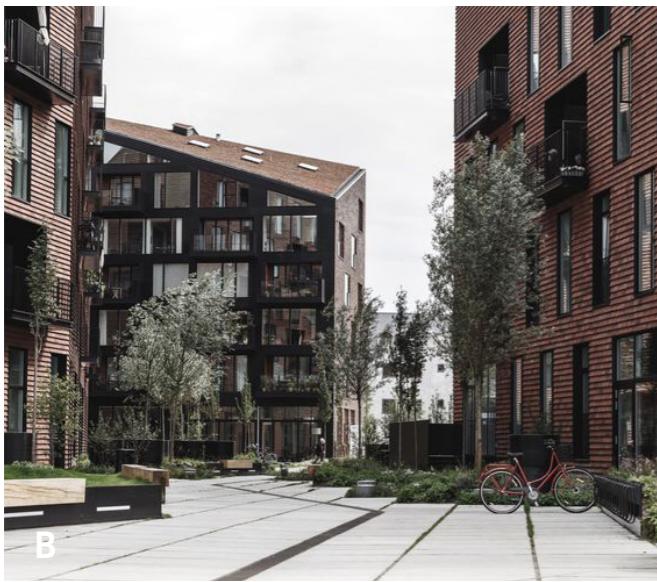
E: Sørensga sjøbad i Oslo, LPO Arkitekter

#11 Byneset

"Vi har et Parknes - nå trenger vi et bynes"

#11 Byneset

A: Granary Island i Gdansk, transformasjon av havneområde til ny bydel, RKW Architektur

B: Krøyers Plads i København

C: Havneholmen i København

D: Krøyers Plads

E: Sluseholmen, Arkitema

#12 Rufsekant

Bildetekst
Gruppe: x, y, z

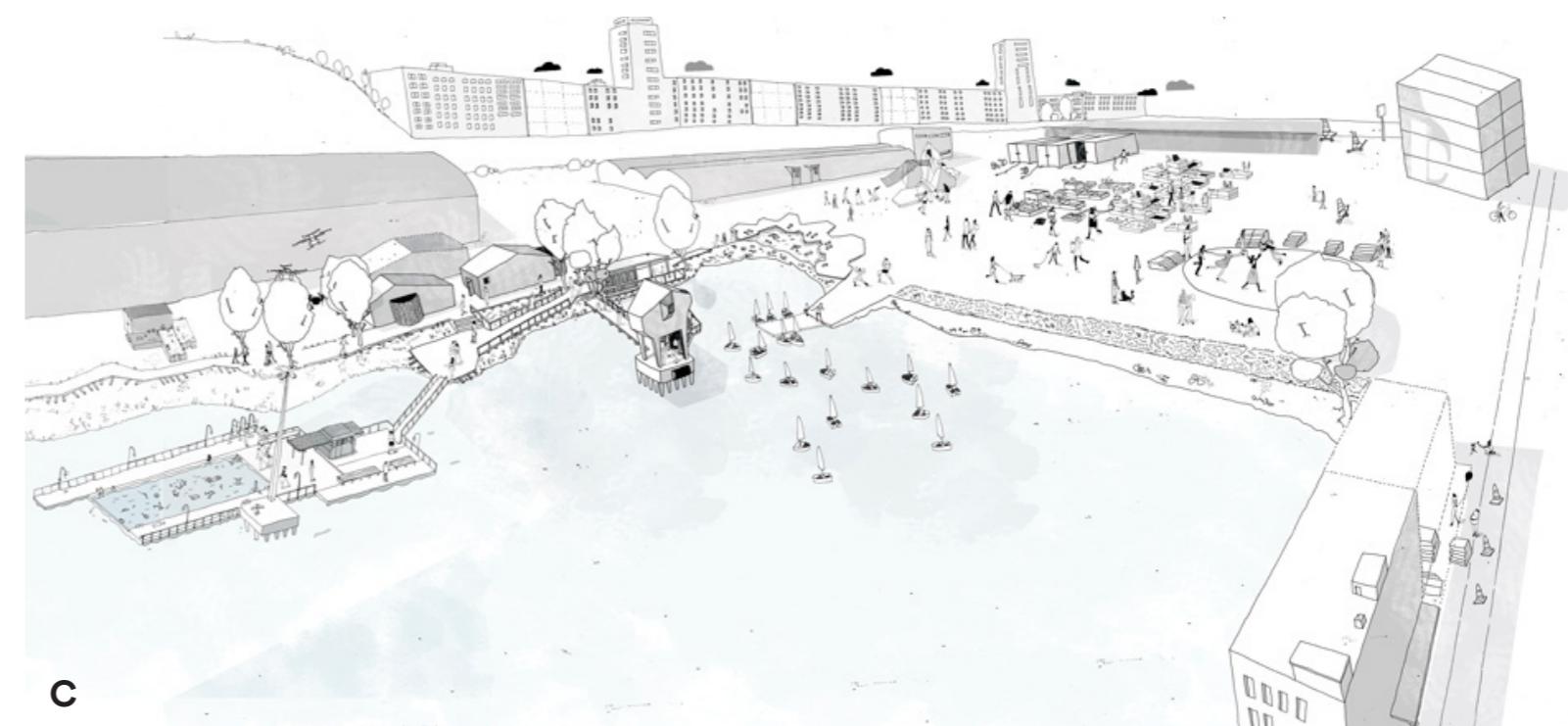
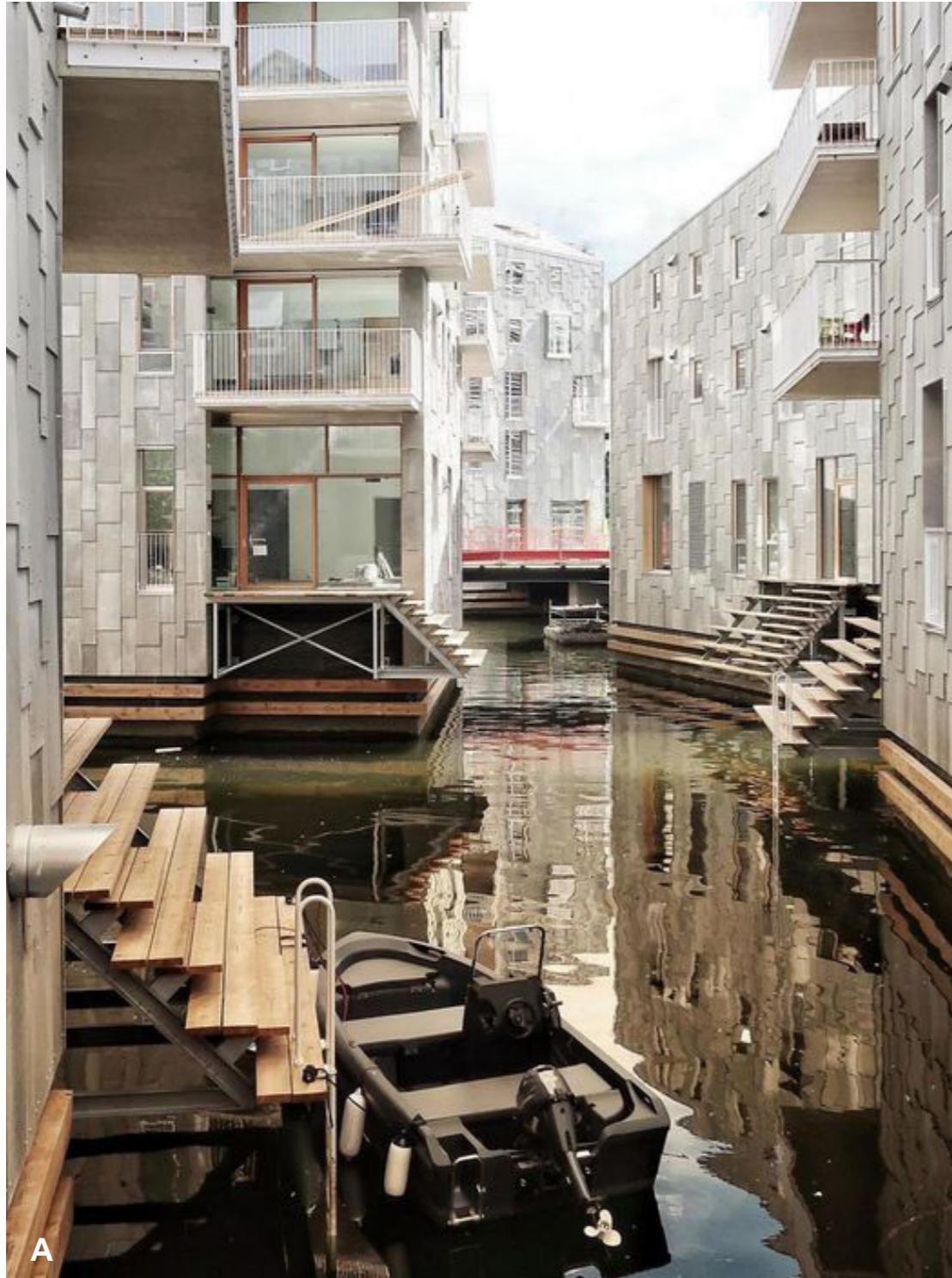

Bildetekst
Gruppe: x, y, z

"Vi må rufse til kanten! Vi må gå bak, foran, mellom, på siden og langs sjøkanten. Vi vil ha opplevelser!"

Ingse Døsvig

#12 Rufsekant

A: Vannkunsten i Bjørvika

B-C: Allmänna badet i Göteborg, offentlig badstue bygget av restmaterialer fra havneområdet, Raumlabor

#13 Hoper og Kanaler

Hoper og kanaler i fremtidig utfylling
Gruppe 7

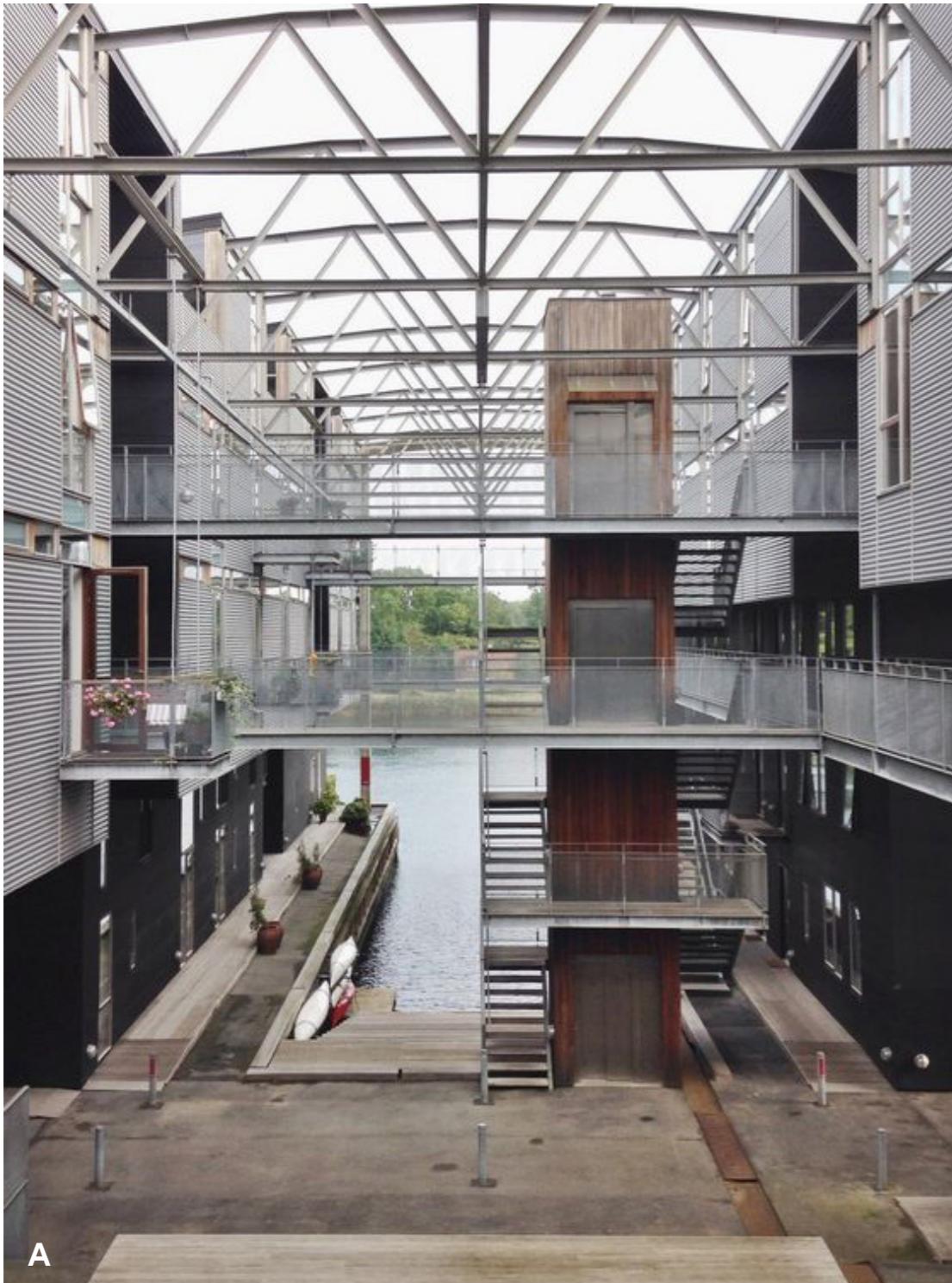
Hoper - inngrep i eksisterend kaikant
Gruppe 5

**"Vi vil bruke hoper og kanaler
for å rufse til kanten og skape
variasjon."**

**"Det er typisk Bergensk at
byggene trekkes helt ut til
sjøfronten."**

Gruppe 5 og 7

#13 Hoper og Kanaler

#14 Bebyggelsestruktur

Varier bebyggelsestruktur med kombinasjon av lamellbebyggelse, punkthus og kvartal
Gruppe 7

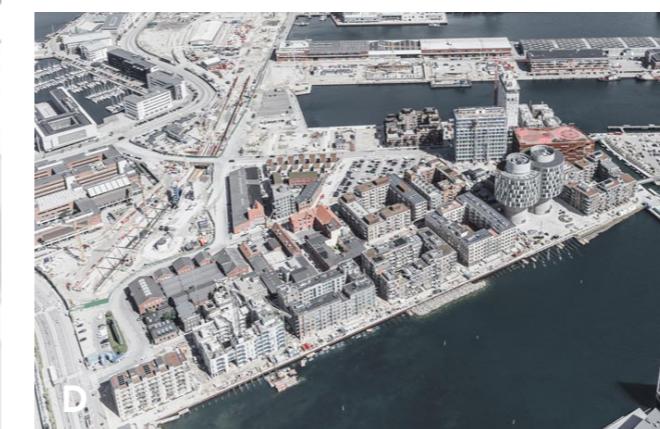
Dokken arbeidsmodell sett fra Møhlenpris

**Vi vil videreføre
bebyggelsstrukturen fra Bergen**

**Vi ønsker oss en tett lav
bebyggelse på 3-4 etasjer.**

Gruppe 7

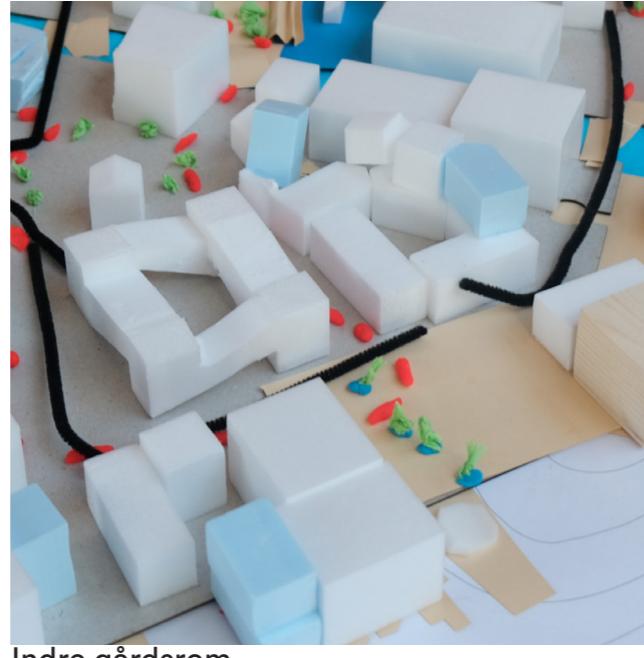
#14 Bebyggelsestruktur - Variasjon

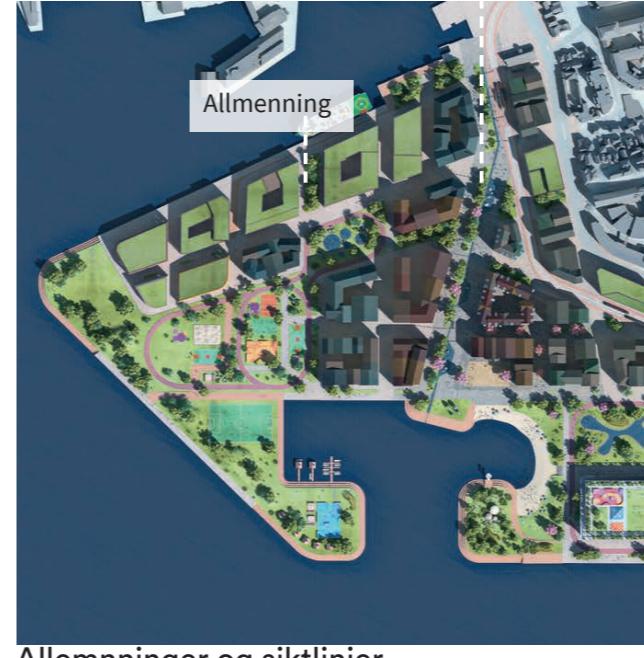
Motsetninger fra Bylab 08.03.22

Stor park og offentlige rom

Indre gårdsrom

Allmenninger og siktlinjer

Byggbare tomter

PARKER OG OFFENTLIGE BYROM

versus

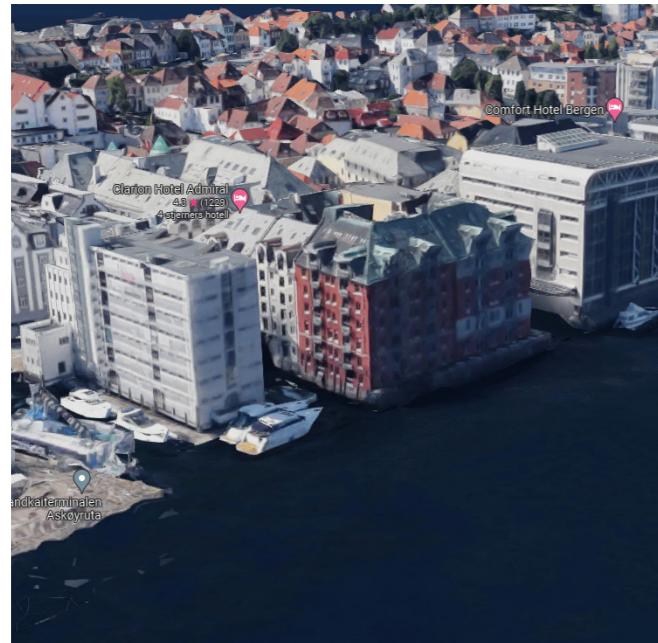
INDRE GÅRDSROM

SIKTLINJER OG ALLMENNINGER

versus

BYGGBARE TOMTER

Motsetninger fra Bylab 08.03.22

Bygg i sjø mot nord
(Vågen i Bergen)

Offentlig kant mot sør
(Neskuchny hagen ved Moskaelven)

Boligneset
(Sluseholmen)

Park og rekreasjon
(Nordnes)

BYGG I SJØ MOT NORD

versus

OFFENTLIG KANT MOT SØR

BOLIGNESET

versus

PARK OG REKREASJON

Scenario - Øyer og Kanaler

Delområde 3 - utkast etter bylab

Oversikt innspill fra Bylab 08.03.22

1 - Byens system

5 Allmenninger som gir brukbare tomter
 Rette opp Allmenningen for å få en mer praktisk struktur på kvartalene og bygeområdene. Det bør etableres en grøntstruktur fra innerst til ytterst i området. De indre områdene foreslås til grønt - mer bebyggelse nær vannet slik at promenaden skal være tilgjengelig for alle.

9 Næring som støyskjerm
 Møhlenpris har en masse med boliger. Skal det fylles på med flere boliger der? Næringsvirksomhet i nærhet av Puddefjordsbroen (gr. 3) Næringsområder på minst attraktive områdene - Boliger nærmest sjø (gr. 1)

6 Overraskelser
 Nettverk av grønne byrom. Oppdelt park.

- Signalbygg (gr. 3)

2 - Byens form

Bebyggesesstruktur
Byggehøyder

3 Nettverk av grønne rom vs. stor park
4 Bebyggelse som forsterker landskap
 Nedtrapping av bebyggelsen fra Nygårdshøyden og ned mot vannet (gr. 3)

7 Overraskelser
 Bystruktur som gjør at man opplever overraskelser og uventede ting
 Gateløp som ikke henger sammen

8 Bygg mot nord i vann
 Det vil være nyttig med en rygg mot nordavinden slik at området kan brukes til båter og opphold. Man kan ha sjøbad og basseng i havet som er skjermet av bygninger.

11 Byneset
 Dokken og Sydnes kan bli det nye "Byneset". Skal ikke konkurrere med Nordnes som "Parkneset"

12 Rusekant
 Kanten må rufsas til. Vi må gi folk tilgang til vannet.

3 - Byens liv

Gateutforming - 1. etg og kantsone
Sjøfrontprinsipper

1 Byen på sjøen
 Ufylling som skaper øyer & kanaler - Ankomst fra sjø - besøk med båt, hva tar imot deg når du ankommer i land

2 Variert sjøfront
 Inn, ut, bak, & foran
 En strandlinje til å lære fra
 Rufsete kant
 Pirer & småbåt
 Sjøbad

3 Nettverk av grønne rom vs. stor park
 Ikke rigid struktur - maks 4 etasjer som ligger mer spredt (gr. 7)

10 Sjøbad og basseng
 Gi byen flere badeplasser og offentlige bad.
 Gjenopprett Nøstet sjøbad.

Project contact

Erlend A. Bolstad

+47 482 91 429

eb@mad.no

mad.no